Ազգ
Azg
armenian daily
10 ՀՈՒԼԻՍ 1999 ՈՒՐԲԱԹ #127 (1872)

Դեմիրելը Իտալիային մեղադրել է PKK-ի հետ դավադրության մեջ

ԱՆԿԱՐԱ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը այսօր Իտալիային մեղադրել է Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության (PKK) հետ հանցավոր դավադրության մեջ: Այս մեղադրանքը հաջորդել է իտալական խորհրդարանի միջազգային հանրակցությանը PKK առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանի մահապատժի իրականացումը խոչընդոտելու կոչելու որոշման հաստատումից հետո:

«Երբ որեւէ մեկը կարեկցում է հանցագործին, ապա նշանակում է, որ նա մասնակցում է նրա հանցագործություններին», այդ առնչությամբ հայտարարել է թուրք նախագահը: Երբ որեւէ մեկը մերժում է ահաբեկչությունը, ապա նա պետք է դա անի, Դեմիրելի համոզմամբ, առանց որեւէ վերապահության կամ պայմանի: Իսկ նա, ով ահաբեկչությունն իր նպատակներին հասնելու միջոց է համարում, ընդգծել է Թուրքիայի նախագահը, աջակցում է ահաբեկչությանը:

Տագնապալի հաղորդագրություններ Ստեփանակերտից

▪ Հրամանատարները վերադարձրել են իրենց շքանշանները
▪ Փորձ է արվում սեպ խրելու նախագահի եւ բանակի միջեւ

ԼՂՀ պաշտպանության նախարարության հաղորդագրությունը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 9-ին ԼՂՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի ծառայությունը «Նոյյան տապանին» է տրամադրել հետեւյալ հաղորդագրությունը.

«Ս.թ. հուլիսի 8-ի գիշերը ԼՂՀ պաշտպանության նախարար, գեներալ-լեյտենանտ Ս. Բաբայանը եւ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի բարձրաստիճան մի խումբ հրամանատարներ ԼՂՀ նախագահի կողմից իրենց շնորհված բոլոր շքանշանները վերադարձրել են ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանին, որպես բողոքի եւ զայրույթի նշան վերջինիս կողմից նրանց զինվորական եւ մարդկային պատիվը ոտնահարելու դեմ:

Արդարեւ, հուլիսի 8-ի երեկոյան ԼՂՀ եւ ՀՀ ազգային հեռուստատեսությունների լրատվական ծրագրերը տարածել են ԼՂՀ նախագահական նստավայրից ստացված մի հաղորդագրություն, ըստ որի, ս.թ. հուլիսի 6-ին նախագահ Ա. Ղուկասյանի հետ ԼՂՀ ՊԲ բարձրաստիճան 11 հրամանատարների հանդիպման ժամանակ, իբր վերջիններս հավանություն են տվել նրա ձեռնարկած վերջին հայտնի քայլերին եւ ընդհանրապես նրա քաղաքական վարքագծին: Իրականում, սակայն, հանդիպման մասնակից հրամանատարները ոչ միայն հավանություն չեն տվել ս.թ. հունիսի 24-ից հետո նախագահի բռնած ուղուն, այլեւ խոր մտահոգություն են արտահայտել դրա պատճառով ստեղծված ներքաղաքական ճգնաժամի եւ լարվածության համար: Հանդիպումը տեղի էր ունեցել Ա. Ղուկասյանի նախաձեռնությամբ:

ԼՂՀ ՊԲ հրամանատարները համարում են, որ ԼՂՀ նախագահը կեղծել է հանդիպման բովանդակությունը եւ իրենց արտահայտած մտքերը, հանդիպման փաստը շահագործել է իր քաղաքական հաշիվների համար՝ դրանով ոտնահարելով իրենց մարդկային եւ զինվորական պատիվը: Եվ արցախյան պատերազմում ունեցած մեծ վաստակի համար պետության շնորհած շքանշանների հետվերադարձը արտահայտում է իրենց բողոքն ու զայրույթը պետության ղեկավարի այդ տմարդի քայլի դեմ:

Թեեւ ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Ս. Բաբայանը չէր մասնակցում նշյալ հանդիպմանը, այնուամենայնիվ նա եւս նախագահին է վերադարձրել իր շքանշանները (որոնց շարքին՝ «1» համարը կրող «Ոսկե Արծիվ» շքանշանը)՝ ի համաձայնություն եւ զորակցություն հրամանատարական կազմի կեցվածքի»:

Հայտարարում է ԼՂՀ նախագահի մամուլի ծառայությունը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահի մամուլի ծառայությունը հուլիսի 9-ին հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում ասված է.

«Ս.թ. հուլիսի 9-ին ԼՂՀ պաշտպանության նախարարությունը տարածել է հաղորդագրություն, որի մեջ հերքվում է ԼՂՀ զինված ուժերի բարձրաստիճան հրամանատարների հետ ԼՂՀ նախագահի ունեցած հանդիպման մասին հուլիսի 8-ին նախագահի մամլո ծառայության տարածած տեղեկատվության բովանդակությունը:

ԼՂՀ նախագահի մամլո ծառայությունը հարկ է համարում հաստատել իր տարածած հաղորդագրությունը եւ նշել հետեւյալը.

Նախագահ Արկադի Ղուկասյանը մեծ հարգանք է տածում զինծառայողների, մասնավորապես, այն հրամանատարների նկատմամբ, ովքեր ներկա էին հանդիպմանը, բարձր է գնահատում նրանց վաստակն Արցախի առջեւ, քաջարի ծառայությունը հայրենիքին: Զինծառայողների նկատմամբ նման վերաբերմունքը նախագահը միշտ էլ նշել է իր բոլոր ելույթներում: Արկադի Ղուկասյանն այդ մասին ասել է նաեւ վերոհիշյալ զրույցի ժամանակ, ընդգծելով, որ նրանց անցած մարտական ուղին եւ համաժողովրդական նվաճումների պաշտպանության դիրքերում բազմամյա ծառայությունը լուրջ փաստարկ են, որպեսզի հաշվի առնվեն նրանց կարծիքները հանրապետությունում իրականացվող փոփոխությունների կապակցությամբ: Ե՛վ նախագահը, ե՛ւ հրամանատարները հայտնել են, որ անհանգստացած են առաջացած կացությամբ: Եվ օրինականության ու կարգ ու կանոնի հաստատման ուղեգծի միանշանակ աջակցության պայմաններում ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն՝ գտնել հիմնախնդրի լուծման այնպիսի տարբերակներ, որոնք ցավոտ չլինեն հասարակության համար, ընդ որում՝ համատեղ ջանքեր գործադրելով այդ ուղղությամբ: Նախագահը խոստացել է մոտակա ժամանակներս անդրադառնալ առանձին կադրային հարցերի քննարկմանը, որոնք որոշ մտահոգության պատճառ են դարձել հրամանատարների համար:

Նախագահի հետ կայացած հանդիպումից հետո հրամանատարների մարտական պարգեւները վերադարձնելու հանգամանքը լուրջ կասկած է հարուցում, թե նրանք ինքնուրույն են հանգել նման որոշման եւ թե այդ պարագայում նրանք դրսեւորել են իրենց սեփական կամքն ու ցանկությունը: Վստահ ենք, որ մոտակա ժամանակներս այդ կասկածը կփարատվի: Նախագահը նշյալ միջադեպը գնահատում է որպես մեկ մարդու սադրած գործողություն, երբ փորձ է արվում սեպ խրելու նախագահի եւ բանակի, բանակի եւ ժողովրդի միջեւ: Արկադի Ղուկասյանի կարծիքով, դա երբեք չի հաջողվի, քանզի բանակը ժողովրդի մի մասն է եւ ծառայում է միմիայն ժողովրդին: Եվ պարգեւները, որոնք վերադարձրել են հրամանատարները, նրանց հանձնվել են հենց ժողովրդի անունից, եւ դրա համար նրանք պետք է պատասխան տան նույնպես ժողովրդի առաջ»:

ՄԱՀ-ն իրավացիորեն է հարցեր դնում կառավարության առջեւ

Կա՛մ հավաքել գումարները, կա՛մ կրճատել բյուջեն

ՆԱՐԻՆԵ ԴՈՒԼԲԱՐՅԱՆ

Էկոնոմիկայի նոր նախարար Արմեն Դարբինյանը, որը Միջազգային արժութային հիմնադրամի հետ ընթացող բանակցությունների գործուն մասնակիցն է եւ միաժամանակ պատասխանատուն հայաստանյան տնտեսության ներկա իրավիճակի՝ որպես նախկին վարչապետ, կառավարությանն ուղղված ՄԱՀ-ի պահանջներն այսպես արդարացի գնահատեց, իսկ այդ պահանջները, ինչպես երեկ ենթադրել էր «Ազգը», առնչվում են բյուջեի եկամտային եւ ծախսային մասերի կրճատում-համահարթեցմանը՝ սեկվեստրին, որից այդպես խուսափում է նոր կառավարությունը: Արմեն Դարբինյանը բյուջեի դեֆիցիտի կոնկրետ թիվ երեկ լրագրողներին հրաժարվեց մատնանշել եւ տվեց բավական յուրօրինակ ձեւակերպում. «Գումար, որը նշվեց վարչապետի կողմից՝ մինչեւ 20 մլրդ դրամ»: Արմեն Դարբինյանը, ըստ ամենայնի, չկամեցավ իրեն վերագրել բյուջեի ճեղքվածքի այս չափը, թեեւ պետք է փաստել, որ 20-60 մլրդ դրամի ճեղքվածքը ստեղծվել է հենց իր վարչապետության օրոք, իսկ Վազգեն Սարգսյանը ժառանգել է այդ ճեղքվածքը՝ հաղթահարելու պատասխանատվությամբ:

Տես էջ 3

Դեպի Ղարաբաղ քայլարշավի երկրորդ փորձը եւս ձախողվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 8-ին «Հանուն Ղարաբաղի» հասարակական կազմակերպության նախաձեռնությամբ Բաքվում սկսվեց քայլարշավ, որի մասնակիցները պետք է ոտքով հասնեին մինչեւ ԼՂՀ-ի սահմանը: Սակայն, ինչպես տեղեկացնում է BBC ռադիոկայանը, մի քանի կիլոմետր քայլելուց հետո Բաքվի ոստիկանությունը ցրել է ցուցարարներին: Քայլարշավի 30 մասնակիցներ, այդ թվում «Ժողճակատի» կանանց խմբակցության 10 անդամներ ձերբակալվեցին: Սա դեպի Ղարաբաղ քայլարշավի երկրորդ փորձն էր, առաջինը եւս խափանվել էր ոստիկանության միջամտությամբ:

Բաքու է գալու Շիրակի հատուկ ներկայացուցիչը

ԲԱՔՈՒ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 22-ին Ադրբեջան է ժամանում Ղարաբաղի գծով Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հատուկ ներկայացուցիչ Ք. Բոնսելեն: Այցի նպատակն է քննարկել ադրբեջանական պետության ղեկավար Հեյդար Ալիեւին ուղղված Ֆրանսիայի նախագահի նամակում արծարծված հարցերը:

Նախատեսվող հանդիպումներում քննարկվելու են նաեւ Ֆրանսիայի առաջարկները ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ:

Թյուրք ժողովուրդների համագումարները չեն արդարացնում Թուրքիայի ակնկալիքները

ԱՆԿԱՐԱ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 1993 թվականից ի վեր ամեն տարի թյուրք ժողովուրդների համագումարներ են անցկացվում տնտեսական, քաղաքական ու մշակութային կապերն աշխուժացնելու նպատակով: Անցկացվել են նաեւ գագաթնաժողովներ թյուրքալեզու պետությունների ղեկավարների մասնակցությամբ:

Վերջին ժամանակներս այդ աշխատանքն այնքան էլ հարթ չի ընթանում: Այս տարվա փետրվարին Ուզբեկստանի նախագահի դեմ ձեռնարկված մահափորձի պատճառով սրվեցին հարաբերությունները Ուզբեկստանի եւ Թուրքիայի միջեւ: Թուրքիայում սովորող բոլոր ուզբեկ ուսանողները ետ կանչվեցին:

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդման, Թուրքիան լարվածությունը մեղմացնելու նպատակով Ուզբեկստանին էր հանձնել մահափորձի մեջ կասկածվող երկու ընդդիմադիր ուզբեկների: Բայց Ուզբեկստանի բողոքները չէին հանդարտվում: Թուրքիան ստիպված էր դեսպանին ետ կանչել Տաշքենդից:

Ինչպես նշում է «Հյուրիեթ» թերթը, թուրքական կառավարությունը պատրաստվում է Ուզբեկստանին նախազգուշացնել հակաթուրքական տրամադրությունների առթիվ:

Պարզվել է, որ Քարիմովի դեմ մահափորձի կազմակերպիչներին «Ռեֆահ» կուսակցության նախագահ Էրբաքանը վճարել էր 100 հազար դոլար:

Խնդիրներ կան նաեւ մյուս թյուրքալեզու հանրապետությունների միջեւ: Միջին Ասիայի հանրապետություններից ոչ մեկը չի պաշտպանում Ադրբեջանին ղարաբաղյան հակամարտության խնդրում: Իսկ Թուրքմենստանը, չնայած որ իրեն չեզոք հանրապետություն է հայտարարել, Հայաստանի հետ ավելի ջերմ հարաբերություններ է պահպանում: Ղրղզստանի նախագահ Ակաեւը 1996 թվականին Հայաստան ձեռնարկած ուղեւորության ժամանակ ասել է, որ ընդունում է հայերի ցեղասպանությունը:

Թյուրքալեզու պետությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ Դենիզլիում անցկացվող 7-րդ համագումարն ընթանում էր այդ խնդիրների ստվերի ներքո: Բոլոր որոշումներն էլ փաստորեն չեն կենսագործվել: Կրկնվում էին միեւնույն գաղափարները՝ ընդհանուր լեզու, այբուբեն, ռադիո եւ հեռուստատեսություն: Առաջարկություններ են արվել ստեղծելու եվրամիության նման ընդհանուր թյուրքական շուկա եւ խորհրդարան: Այդ առաջարկությունները մտցվել են ամփոփիչ փաստաթղթերի մեջ, բայց այդ հանձնարարականները կենսագործելու ընդունակ գործադիր մարմին ստեղծելու առաջարկությունը դարձյալ մոռացության մատնվեց:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԲԱՐՔԵՐ

Գառնիի ձորը եւ «սեփականաշնորհվեց»

Մնում է տաճարը, որտեղ այցելելու համար պետք է վճարել

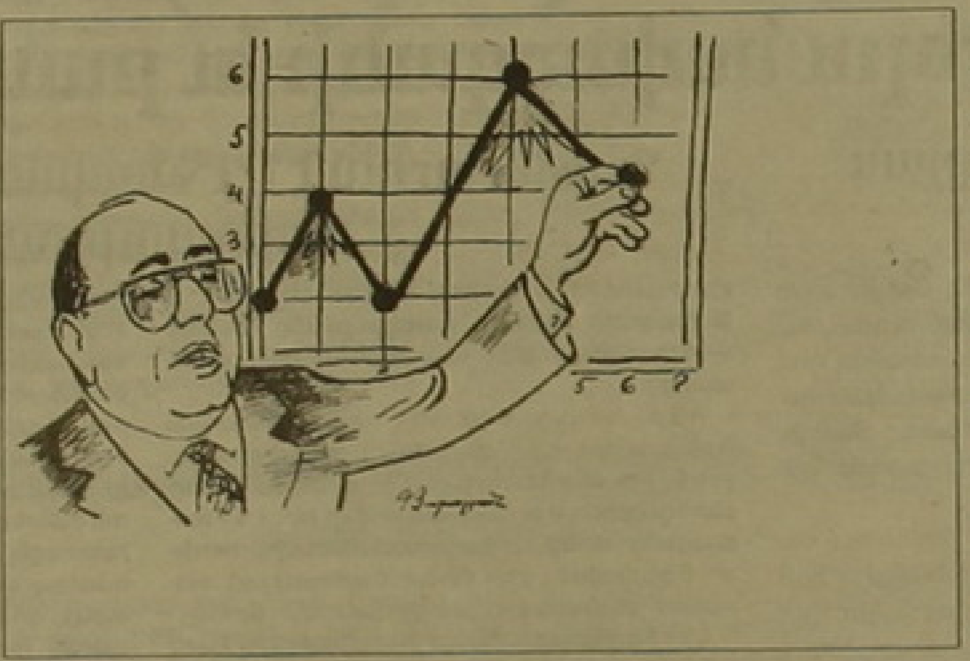

Ի գիտություն Գառնիում հանգստանալ կամ հայտնի հեթանոսական տաճար այցելել ցանկացողների, խորհուրդ ենք տալիս մեկնելուց առաջ պատրաստել մի «կլորիկ» գումար բոլոր հաճույքների համար վճարելու նպատակով, մանավանդ, եթե մտերիմներով եք կամ ընտանիքով: Պարզվում է, Գառնիի ձոր այցելելու եւ Ազատ գետի ափին, հարազատ բնության գրկում մի քանի ժամ անցկացնելու հաճույքն արժե ոչ ավել, ոչ պակաս 1000 դրամ: Այս «հաճելի» նորության մասին իմացա օրերս, մտերիմներիս հետ Գառնի այցելելուց հետո: Ձոր տանող ճանապարհին մեքենան կանգնեցրին ու պահանջեցին, որ մինչեւ չվճարվի վերոհիշյալ գումարը, թույլ չեն տա մտնել ձոր: Ի պատասխան մեր դժգոհությունների ու պահանջների, ինքնակոչ «հսկիչը» մեկնեց դպրոցական տետրից պոկված մի թղթի կտոր, այսպես կոչված «չեկ», որի վրա դպրոցական անվարժ ձեռագրով արձանագրված էր գումարի չափը, «չեկի» համարն ու բավականին անհասկանալի մակագրությամբ մի կնիք, որի վրա հազիվ նշմարվում էր հետեւյալ մակագրությունը՝ «...անհատական ձեռնարկություն» եւ ինչ-որ մեկի անուն ազգանունը, թերեւս՝ տնօրենի, այդպես էլ հնարավոր չեղավ վերծանել: Հսկիչի մոտ մեքենաների հերթ գոյանալու պատճառով էր երեւի, որ մոտակա տնակից դուրս եկավ պատկառելի կեցվածք ընդունած մեկը (ամենայն հավանականությամբ՝ «չեկի» վրա նշված անձնավորությունը), հաստափոր ու հաստաբեն մի մարդ եւ հրամայական տոնով հայտարարեց, որ ինքը վարձակալել է ձորում գտնվող հողերը, դրանք պատկանում են իրեն եւ որեւէ մեկը ձոր ոտք դնելու համար պետք է իրեն վճարի: Վեճի բռնվել կամ պահանջել այդ գործունեության օրինականությունը հաստատող փաստարկներ, կնշանակեր փչացնել օրն ու հանգստանալու տրամադրությունը, հետեւաբար, ամենախելամիտ քայլը թերեւս գումարը մուծելն ու հեռանալն էր: Իսկ ձորի «սեփականաշնորհված» տարածքներում գրեթե ամեն ինչ նույնն էր, եւ այդպես էլ չկարողացանք հասկանալ ո՞րն է եղել ձորը «սեփականաշնորհելու» նպատակը, եւ, ընդհանրապես, ի՞նչ նպատակների են ծառայում այդ գումարները կամ ու՞մ գրպանն են հարստացնում: Չէ՞ որ ձորում նույն հոսող սառնորակ գետակն էր, նույն գեղեցիկ, Գառնիին հատուկ վայրի բնությունը, լեռները, մի խոսքով՝ արտառոց ոչինչ: Ձորում կային արդեն մի քանի տասնյակ մեքենաներ, ինչը թույլ էր տալիս ենթադրելու, թե «չեկի» վրա նշված անհայտ «ձեռնարկությունը» օրական ինչպիսի գումարներ է կորզում այցելուներից: Ի դեպ, գյուղամիջում հավաքվածներից կարողացանք մոտավորապես ճշտել, որ մեր նկարագրած «անհաս ձեռներեցը» գյուղի ատամնաբույժն է:

Ձորի հետ կապված «նորամուծությունը», սակայն, ուներ նաեւ իր շարունակությունը. հեթանոսական տաճարի մուտքի մոտ մի նոր «անակնկալ» էր սպասում՝ յուրաքանչյուր չափահաս այցելու տաճարը տեսնելու համար պետք է վճարեր 250 դրամ: Հսկիչները, որոնք ներկայացան որպես Գառնիի պատմահնագիտական արգելոց-տաճարի աշխատակիցներ, ցույց տվեցին ՀՀ մշակույթի նախարարության որոշումը, ըստ որի տաճարի յուրաքանչյուր այցելուի համար սահմանված է մուտքի վճար. մինչեւ 16 տարեկանների համար՝ 100 դրամ, չափահասների համար՝ 250, իսկ արտասահմանցիների համար՝ 1000 դրամ: Ընդ որում, եթե այցելուն կարիք ունի էքսկուրսավարի, պետք է վճարի լրացուցիչ 500, 1000 եւ 2500 դրամ՝ ըստ վերոհիշյալ կատեգորիաների: Այդ որոշումը գործում է մարտից, իսկ մինչ այդ եղել են մուտքի շատ չնչին՝ 10-20 դրամի չափի սիմվոլիկ վճար: Հսկիչը հայտնեց, որ ամեն օր, եւ հատկապես շաբաթ-կիրակի օրերին իրենք ունենում են 70-100 այցելու, որից կարելի է ենթադրել, թե օրական ինչքան գումար է հավաքվում: «Ու՞ր են գնում այդ գումարները», հարցին ի պատասխան տեղեկացանք, որ ամբողջ հավաքված փողը տրամադրվում է Հուշարձանների պահպանության վարչությանը: Ի դեպ, աշխատակիցները տեղեկացրեցին, որ 50 այցելուից միայն 2-ն է կարողանում վճարել վերոհիշյալ գումարը, մնացածներին ուղղակի չեն կարողանում ետ դարձնել. «Դե ի՞նչ անենք, հո չե՞նք կարող տաճար եկած-հասած մարդկանց ետ ուղարկել»: Այդ դեպքում հարց է առաջանում, ու՞ր մնաց որոշումը եւ կամ ո՞վ է հսկում դրա կատարումը ու հաշվում այցելուների թիվը, կամ որոշում կայացնողները ի՞նչ սկզբունքներով ու հույսով են կատարել իրենց հաշվարկները: Իսկ թե կոնկրետ պահպանության ի՞նչ աշխատանքներ են տարվում Գառնիի տաճարի տարածքում, այդպես էլ հնարավոր չեղավ հասկանալ: Կարելի է ենթադրել, որ վերոհիշյալ որոշում կայացնողները Հուշարձանների պահպանության վարչության միջոցով փորձում են պահպանել Գառնիի տաճարը բարեպաշտ քրիստոնյաների ոտնձգություններից, որոնք կարող են ավերել հեթանոսական ժամանակներից մնացած կոթողը, ինչը նույնիսկ չարեց Տրդատ թագավորը, կամ կզողանան տաճարի սյուները: Իսկ մեզ մնում է միայն արձանագրել՝ ՀՀ-ում կատարված վայրի սեփականաշնորհման քննադատները տարբեր ամբիոններից կասկածով կանխագուշակում էին՝ «Այս երկրում շուտով օդն ու ջուրն էլ կսեփականաշնորհվի»: Այսօր արդեն կարող ենք վստահաբար ասել, որ այդ կանխագուշակումներն աստիճանաբար իրականություն են դառնում: Եվ չենք զարմանա նաեւ, եթե մի օր Գառնիի տաճարը, Սարդարապատի հուշահամալիրը կամ «Զվարթնոցը» եւ մեր ազգային մյուս արժեքները հայտնվեն ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության սեփականաշնորհվող օբյեկտների ցուցակում:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Հ. Գ.-երբ նյութը պատրաստ էր տպագրության, տեղեկացանք, որ նման իրավիճակ է նաեւ Սեւանում, որի մասին «Ազգը» խոստանում է անդրադառնալ մի առանձին ռեպորտաժով:

«Հայաստանում դատարան չկա, օրենքը չի գործում»...

Փաստաբանների միջազգային միության (ՓՄՄ) հարկի տակ երեկ հերթական ասուլիս էր, այս անգամ՝ փաստաբաններ Կարո եւ Անժելա Կարապետյանների նախաձեռնությամբ: Առաջինն Ալոս Բլեյանի, երկրորդը՝ Արմեն Տեր-Սահակյանի դատապաշտպաններն են, սակայն, ինչպես նախորդ շաբաթավերջին նույն տեղում հրավիրված ասուլիսում «նպատակային չէր», բայց եւ լայնորեն արծարծվեց «Օրագիր» օրաթերթի գլխավոր խմբագրի դեմ հարուցված քրեական գործը, այնպես էլ այս ասուլիսում նպատակային չէին, բայց արծարծվեցին Բլեյանի եւ Տեր-Սահակյանի գործերը. այդ խնդիրներին փաստաբանների մոտեցումը ճակատային չէր, այլ «հարկադիր»-անուղղակի՝ լրագրողների հարցերին ի պատասխան:

Կարապետյան զույգը երկու-երեք հազար դոլարի ոչ այն է պարտքի, ոչ այն է յուրացման հետ կապված մի աննշան պատմություն, ավելի ճիշտ, այդ առնչությամբ Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքների առաջին ատյանի դատարանում լսվող «դատական սարքված» քրեական մի գործ էր ընտրել ցուցադրելու համար, որ «Հայաստանում դատարան չկա, օրենքը չի գործում, դատավորներն արհամարհանքով եւ ըստ հարմարության են մոտենում օրենքի կիրառմանը», «Հայաստանում մարդու իրավունքները եւ ազատությունները ոչինչ են, հասարակությունը բաժանված է երկու մասի՝ մի (փոքր) մասն ունի բոլոր իրավունքները, մյուս (մեծ) մասի իրավունքներն ու ճակատագիրն ամբողջությամբ տնօրինում են առաջինները»:

Պրն Կարապետյանը, ծայրահեղ դժգոհ լինելով մեր նոր-նոր բարեփոխվող դատական համակարգից, գրեթե նույնքան գոհ է փաստաբաններ-լրագրողներ համագործակցությունից եւ հաճույքով արձանագրեց. «Առանց ձեզ մենք երեւի թե չկարողանանք աշխատել եւ իրականացնել մեր ֆունկցիան»: Այդ պարագայում, քանի որ իրենց գործառույթն իրականացնելու համար փաստաբանները կլորիկ գումարներ են ստանում, առաջարկում ենք լրատվամիջոցների հետ կիսել եկամուտները: Սա իմիջիայլոց, իսկ ընդհանրապես փաստաբանները կարծես փորձում են չարաշահել ասուլիսների միջոցով իրենց մասնագիտական հաջողություններն «ամրապնդելու» հնարավորությունը:

Ասուլիս հրավիրողները լրագրողներին խոստացել էին հանցագործների անուններ նշել եւ նշեցին, սակայն ոչ այն անունները, որ կարող էին ցնցել հանրային կարծիքը: Ահա դրանք. «Զվարթնոց» օդանավակայանի ՆԳԲ քննիչ Անդրանիկ Թամադայան, Մալաթիա-Սեբաստիա առաջին ատյանի դատարանի ժողդատավոր Թովմասյան, ՆԳԲ աշխատակից Կորյուն Առուստամյան: Մարդիկ, որոնք, պրն Կարապետյանի համոզմամբ, արգելակում են արդարադատության կայացումը: Եթե իշխանությունները ուժ չգտնեն եւ կարգի չհրավիրեն օրինականության օրինազանց պահապաններին, ապա ՓՄՄ-ը կդիմի հասարակական պարսավանքի մեթոդների, խոստացավ փաստաբանը:

Հայաստանի դատական համակարգի վերաբերյալ Կարապետյան զույգի սահմռկեցուցիչ գնահատականն առաջ բերած գործը խիստ մասնավոր է, լայն լսարանին անհետաքրքիր: 1998 թ. օգոստոսին Կրասնոդարի մեր հայրենակիցներից մեկի Երեւան-Կրասնոդար չվերթի օդաչու Սեւորդ Գալստյանի միջոցով երեւանցի հարազատներին փոխանցած գումարը տեղ չի հասել: Տուժող կողմը դիմել է Մասիսի ՆԳԲ, որը, տեղի ունեցածում հանցակազմ չհայտնաբերելով, քաղաքացուն խորհուրդ է տվել քաղհայցի միջոցով ետ պահանջել կորցրած գումարը: Հակառակ կողմը պատրաստակամություն է հայտնել վճարելու պարտքը: Սակայն, դատարան դիմելու փոխարեն տուժողը, ծանոթ ոստիկաններից մեկի՝ Կորյուն Առուստամյանի խորհրդով դիմել է «Զվարթնոց» օդանավակայանի ՆԳԲ: Վերջինս, քննիչ Թամադայանի ջանքերով, քաղաքացիա-իրավական վեճը վերածել է քրեական գործի, դատարանն էլ, ի հեճուկս փաստաբանների բազմաթիվ չբավարարված միջնորդությունների, քրեական գործը կարճելու փոխարեն, դատաքննությունը հասցրել է եզրափակիչ «վճռաբանության» փուլին՝ անտեսելով քաղաքացիական, քրեական եւ քրեա-իրավական օրենսգրքերի նորմերը: Կարո եւ Անժելա Կարապետյանների մտահոգությունն այն է, որ «այս երկրում», ծանոթ ոստիկան ունենալով, քաղաքացիական գործից հեշտությամբ կարելի է քրեական գործ «սարքել» եւ մարդկանց նկատմամբ կրկնակի հետապնդումներ իրականացնել:

«Ազգի» հարցին, թե կարելի՞ է ենթադրել, որ Ալոս Բլեյանի պարագայում էլ քաղաքացիական գործից քրեական գործ է սարքվել, պրն Կարապետյանը դրականորեն պատասխանեց, ինչն էլ, կարծում ենք, ասուլիսի իրական «մեխն է»՝ փաստաբանների մտահոգության այսբերգի չերեւացող մասը...

ՄԱՐԹԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Լեհաստանի Սեյմում կազմավորվեց լեհ-հայկական պատգամավորական խումբ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հուլիսի 8-ին Լեհաստանի Սեյմում կազմավորվեց լեհ-հայկական պատգամավորական խումբ:

Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, խումբն ընդգրկում է 13 ազդեցիկ պատգամավոր՝ բոլոր կուսակցություններից:

Խմբի նախագահ է ընտրվել Ձախ դեմոկրատական միության մամլո խոսնակ, մշակույթի հանձնաժողովի փոխնախագահ, արտաքին գործերի հանձնաժողովի եւ Եվրոպայի խորհրդի միջխորհրդարանական վեհաժողովում լեհական պատվիրակության անդամ Անջեյ Ուրբանչիկը:

Փոխնախագահներ են ընտրվել Եվրոպայի խորհրդի միջխորհրդարանական վեհաժողովում լեհական պատվիրակության ղեկավար, իշխող Սոլիդարնոստի ընտրական գործողության պատգամավոր Մարչին Լիբիցկին, Ազատություն միության մամլո խոսնակ Անջեյ Պոտոցկին, Գյուղացիական կուսակցության պատգամավոր Վոյցեխ Շչեսնի Զաժիցկին:

Խումբը ծրագրավորում է հայ-լեհական հարաբերությունների զարգացման ուղղությամբ լայն գործունեություն եւ փոխայցելություններ: Խմբի գործունեության հիմնական նպատակներից է եվրոպական կառույցներում Հայաստանի ինտեգրվելու ձգտումներին աջակցելը:

Գորիսում երեք թեկնածու՝ քաղաքապետի համար

ԿԱՊԱՆ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սյունիքի մարզային ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ, հուլիսի 25-ին մարզում կայանալիք արտահերթ ընտրությունների կապակցությամբ թեկնածուների առաջադրման ժամկետ է նշանակվել հուլիսի 8-10-ը՝ մինչեւ 18:00-ն:

Հուլիսի 8-ին Գորիսի քաղաքապետի համար առաջադրվել է 3 թեկնածու՝ քաղաքապետի ժամանակավոր պաշտոնակատար Արա Դոլունցը (ՀՅԴ), «Սասուն» կոոպերատիվի տնօրեն Սասուն Բաղիրյանը (անկուսակցական) եւ ՀՀ մաքսային ծառայության Սյունիքի մաքսատան փոխտնօրեն Համլետ Սկրտչյանը (անկուսակցական): Խնձորեսկի գյուղապետի եւ Վերին Գյոդաքլուի ավագանու անդամի համար առայժմ թեկնածուներ չեն առաջադրվել:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Հղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Պետրոս Գալայճյան. «Ակնկալում ենք Կիպրոս-Հայաստան հարաբերությունների զարգացման նոր որակ»

«Ազգի» ընթերցողները ծանոթ են Կիպրոսի խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայճյանին: Ակտիվ եւ հարգված մի անձնավորություն, որը քիչ ջանքեր չի թափում Կիպրոս-Հայաստան քաղաքական, տնտեսական ու մշակութային հարաբերությունները զարգացնելու ուղղությամբ: Այս անգամ նա Երեւան է եկել մասնակցելու Ամենայն հայոց հայրապետի հուղարկավորությանը, միաժամանակ շփումներ ունենալու ՀՀ Ազգային ժողովի ղեկավարության, նախարարների, տարբեր պաշտոնատարների հետ: Առիթից օգտվելով մեր թղթակիցը մի քանի հարցով դիմեց նրան նպատակ ունենալով պարզել Կիպրոս-Հայաստան հարաբերությունների ներկա վիճակը, առկա ծրագրերը:

– Պարոն Գալայճյան, պատմեք մի փոքր Կիպրոսի հայ համայնքի մասին:

– Ներկայումս Կիպրոսում հայ համայնքի թիվն օտար երկրներից եկած հայերի հետ մոտ 3000 է: Շատ ակտիվ գաղութ է, ունենք երեք Նարեկ վարժարաններ երեք քաղաքներում, երեք հայկական եկեղեցի, առաջնորդարան, որը Անթիլիասի Մեծի տանն Կիլիկիո հովանավորության տակ է, ունենք նաեւ Մելգոնյան կրթական հաստատությունը, որը 80 տարի է, ինչ գործում է: 23 երկրներից 200 աշակերտներ սովորում են այնտեղ, որն էլ դարձել է Կիպրոսի հայկական մշակութային կենտրոնը: Ասեմ նաեւ, որ Կիպրոսը միակ երկիրն է, ուր հայկական նախակրթական վարժարանների բոլոր ծախսերը հոգում է կառավարությունը:

– Դուք Կիպրոսի խորհրդարանի անդամ եք, ինչպիսի՞ն են Հայաստան-Կիպրոս միջխորհրդարանական փոխհարաբերությունները:

– Հարաբերությունները լավ են, եւ իմ հանդիպումը պրն Կարեն Դեմիրճյանի միջխորհրդարանական հարաբերությունների միության հաստատման պաշտոնական ծեսի շուրջ է լինելու: Հայաստան գալուց առաջ ես հանդիպել եմ Կիպրոսի խորհրդարանի նախագահի հետ եւ ասեմ, որ երկու երկրների միջեւ բարեկամական միություն հաստատելը նաեւ նրա ցանկությունն է: Ես ինձ հետ բերել եմ այն փաստաթղթերը, որոնք հանձնելու եմ պրն Կարեն Դեմիրճյանին, որպեսզի քննարկվի Հայաստանի խորհրդարանի անդամների կողմից: Փաստաթղթում մանրամասն նշված են այն բոլոր կետերը, որոնք հնարավորություն կտան երկու խորհրդարանների միջեւ բարեկամական միություն հաստատել: Եթե համաձայնություն տրվի այս առաջարկին, հաջորդ քայլը կլինի երկու խորհրդարանների նախագահների հանդիպումը (թերեւս Հայաստանում), ինչը կարդյունավորվի բարեկամության միության փաստաթղթի ստորագրմամբ:

– Մեր նախնական զրույցի ժամանակ ասացիք, որ Կիպրոս-Հայաստան բարեկամության միություն եք ստեղծել: Ինչպիսի՞ գործունեություն է ծավալել այն:

– Արդեն մեկ տարի հիմնել ենք այդ ընկերությունը, որը մշակութային գործունեությամբ է զբաղվում: Առաջինը նախաձեռնեցինք Հայաստանից հրավիրել «Կոմիտաս» քառյակը, որը մեծ հաջողությամբ ելույթներ ունեցավ: Այժմ նոր ընտրված մարմիններով ծրագրել ենք մի քանի ամիս հետո մշակութային խմբեր բերել Հայաստան, նաեւ ասեմ, որ Կիպրոսի զբոսաշրջության նախարարը խոստացել է, որ Կիպրոսից շատ խմբեր կուղարկի Հայաստան՝ կիպրական շաբաթ անցկացնելու այստեղ, ուր կմատուցվեն նաեւ կիպրական ազգային ճաշատեսակներ: Այդ արվելու է տուրիզմի զարգացման նպատակով: Ավելի ուշ նմանատիպ հայկական շաբաթ կկազմակերպվի նաեւ Կիպրոսում՝ ներկայացնելով հայկական մշակույթը: Սրանք են մեր անմիջական ծրագրերը:

– Կիպրոսի հայ համայնքը մասնակցելո՞ւ է Հայաստանում կայանալիք համահայկական խաղերին:

– Իհարկե, լավ պատրաստվել ենք այդ խաղերին, եւ օգոստոսի 27-ին մոտ 35 մարզիկներ ֆուտբոլի, բասկետբոլի, թենիսի մարզաձեւերից Երեւանում մասնակցելու են համահայկական այդ միջոցառմանը:

– Իսկ ի՞նչ ծրագրեր ու հարցեր եք ներկայացնելու սեպտեմբերի 22-24-ը Երեւանում կայանալիք Հայաստան-սփյուռք համաժողովին:

– Այդ կապակցությամբ հանդիպեցի Հայաստանի արտգործնախարարության մամուլի խոսնակ Արա Պապյանի հետ, զրուցեցինք: Մեկնելուցս առաջ պետք է հանդիպեմ նաեւ պրն Վ. Օսկանյանի հետ ու մանրամասն զրուցենք այդ խնդրի շուրջ, որպեսզի մեր համայնքն էլ պատրաստվի ու իր ներկայացուցիչներով եւ առաջարկներով մասնակցի այդ շատ կարեւոր համաժողովին:

– Պրն Գալայճյան, ինչպիսի՞ն են առեւտրական կապերը երկու երկրների միջեւ:

– Առեւտրական կապեր գրեթե չկան: Ամեն տարի Կիպրոսում կազմակերպվում է մեծ ցուցահանդես-վաճառք, որին մասնակցում են 50 երկրներ: Մենք առաջարկել էինք Հայաստանին այս տարվա մայիսին մասնակցել այդ ցուցահանդեսին, սակայն այս տարի չկարողացան հասցնել: Հատուկ մեծ ցուցասրահ էինք հատկացրել Հայաստանին, որպեսզի հնարավորություն ստեղծեինք մասնակից 50 երկրներին մոտիկից ծանոթանալու հայկական արտադրանքին, գտնելու համագործակցության ու առեւտրի զարգացման նոր ուղիներ: Կհուսամ, որ եկող մայիսին հայաստանյան կողմը կհասցնի ներկայանալ այդ ցուցահանդես-վաճառքին:

– Առաջնահերթ ի՞նչ ծրագրեր կան Հայաստանում տնտեսությունը զարգացնելու, Հայաստան-Կիպրոս հարաբերությունները զարգացնելու ուղղությամբ:

– Մենք արդեն փորձեր ենք անում Կիպրոսի զարգացման բանկի (Development Bank) մասնաճյուղը Հայաստանում բացելու ուղղությամբ: Շուտով Հայաստան կգան Կիպրոսի զարգացման բանկի ներկայացուցիչները՝ մանրամասն ուսումնասիրելու այդ հարցը: Եթե այն բացվի, առիթ կտա, որպեսզի Կիպրոսի բիզնեսմենները կարողանան ազատ ներդրումներ անել: Նշեմ նաեւ, որ Հայաստանի էկոնոմիկայի նախարարի հետ արդեն եղել են հանդիպումներ եւ բանակցություններ: Եթե այս բանկի մասնաճյուղը հաջողվի բացել, ապա ես լավատես եմ ու հավատում եմ, որ շատ կարճ ժամանակում երկու երկրների միջեւ բիզնեսը մեծ վերելք կապրի, ի վերջո նոր որակ ստեղծելով մեր փոխհարաբերություններում:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Սեպտեմբեր 26. Կիպրոս. Նիկոսիա. Մելգոնյան կրթ. հաստատության բակում. ՀՀ անկախության տարեդարձ. Լուսանկարում՝ տեր եւ տիկին Գալայճյաններ, Կիպրոսի նախագահ Քլերիդիս, ՀՀ դեսպան Արման Կիրակոսյան եւ թեմի առաջնորդ Վարուժան վրդ. Հերգելյան

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ավելի մեծ ուշադրություն վետերաններին

Երեկվա մամլո ասուլիսում լրագրողներին կոչեցին «Հայաստանի պատերազմի, աշխատանքի, զինված ուժերի եւ իրավապահ մարմինների վետերանների միության» ներկայացուցիչները:

Միության նախագահ Պերճ Բոշնաղյանը, ներկայացնելով կազմակերպությունը, առանձնացրեց նրա հետապնդած 2 հիմնական խնդիրները.

ա) վետերանների սոցիալական վիճակի բարելավում,

բ) երիտասարդ սերնդի ռազմահայրենասիրական դաստիարակություն:

Առաջին խնդրի շրջանակներում միությունը հանդես է եկել պատերազմի վետերանների մասին օրենքի բարեփոխման առաջարկությամբ, քանզի օրենքը, ըստ պրն Բոշնաղյանի, սոսկ հաշմանդամներին է վերաբերում՝ պարզապես վետերանների համար նախատեսելով 1-2 փոքրիկ արտոնություն:

Միությունը ԱԺ է ներկայացրել նաեւ աշխատանքի վետերանների մասին օրենքի նախագիծ: Շուրջ 70 հազար այդ մարդկանց մասին օրենքի բացակայությունը միությունը համարում է աններելի:

Առողջապահության նախարարության հետ եւս քննարկում են ծրագրեր վետերանների բուժման հատուկ պայմաններ ապահովելու համար:

Իրենց սոցիալական խնդիրներից բացի վետերանները մտահոգ են նաեւ մարշալ Բաղրամյանի հուշարձանի հարցով, որը 3 տարի չի լուծվում:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Պատասխանի իրավունքով

Մեր թերթի հուլիսի 1-ի համարում «Ո՞վ կսկսի խայակրաց արշավանք բյուրոկրատական «տանիքների» դեմ» վերնագրով հոդվածում մեր աշխատակիցն առանց անուն նշելու անդրադարձել էր նաեւ «երկրաբանական-հետախուզական աշխատանքներին մասնակցող ամերիկյան ներդնողի» գործերին, որը, ըստ մեր ունեցած տվյալների, դժվարություն էր ունեցել իր ներկրած մետաղյա խողովակները երկրի սահմաններից դուրս հանելու ժամանակ: Այս կապակցությամբ ստացել ենք ***Armenian American Exploration Company***-*ի գլխավոր մենեջեր Ջիմ Ջափուրի գրությունը, որը հրատարակում ենք պատասխանի իրավունքով, ընդունելով նաեւ, որ մեր թղթակցի քաղած տեղեկությունը չի եղել պաշտոնապես տվյալ ընկերությունից:*

1. «Երկրաբանական-հետախուզական աշխատանքներին մասնակցող ամերիկյան ներդնողը», որը վկայակոչված է հուլիսի 1-ի հոդվածում, ժխտում է, թե «Ազգ» թերթին որեւէ պաշտոնական հայտարարություն է արվել Հայաստանից մետաղների արտահանման կամ այլ հարցերի առնչությամբ: **«Ազգ»** թերթի այդ կարգի ամեն հաղորդում եղել է միանգամայն ոչ պաշտոնական եւ առանց ընկերության ղեկավարության ծանուցման ու թույլտվության:

2. Համենայն դեպս, խողովակների արտահանման հետ կապված գործարքն ավարտված է, խողովակները Վրաստանում են: Հենց սկզբում խնդիրներ էին ծագել գործարքի բնույթը չըմբռնելու պատճառով: Բոլոր խնդիրներն այժմ լուծված են՝ ի գոհունակություն բոլոր կողմերի:

ՄԱՀ-ն իրավացիորեն է հարցեր դնում կառավարության առջեւ

Սկիզբը էջ 1

Արմեն Դարբինյանը երեկ հայտնեց, որ բյուջեի ճեղքվածքի կառուցվածքում էական դեր են կատարում բնակչության եւ ձեռնարկությունների պարտքերը էներգետիկ համակարգին, ջեռուցման, խմելու ջրի եւ ոռոգման համակարգերին, միով բանիվ՝ ազգովին պարտք ենք պետությանը: ՄԱՀ-ն առաջարկում է տրամաբանական հանգուցալուծում՝ կամ հավաքել բնակչությունից ու սնանկության եզրին կանգնած ձեռնարկություններից այդ պարտքերը եւ ծածկել պետական կառույցների կորուստները, դրան գումարած՝ նոր եկամուտներ ապահովել բյուջեում, կամ բյուջեում առկա աղքատիկ եկամտային մասից որոշակի գումարներ հատկացնել այդ կորուստները փակելուն: Վերջինն առավել տրամաբանական է, քանզի ինչպես շեշտեցինք մեր բնակչության վճարունակությունը չափազանց ցածր է, իսկ էներգետիկ համակարգին պարտք ունեցող պետական ձեռնարկությունները սնանկ են: Արմեն Դարբինյանը բացատրեց, որ բյուջեի սեկվեստորը կնշանակի կրճատել առանց այն էլ ոչ մեծ գումարները, որոնք պետությունն ուղղում է զարգացման ծրագրերին, կապիտալ շինարարությանը: «Ավելի շատ ծախսեր սպառման ուղղությամբ, որը, իհարկե, ոչ այնքան դրական երեւույթ է», ի մի բերեց էկոնոմիկայի նախարարը: Ոռոգման, խմելու ջրի, ջեռուցման եւ էներգետիկայի համակարգերի պարտքերը Արմեն Դարբինյանն իրատեսորեն բնորոշեց իբրեւ «քվազի (երեւութական) ֆիսկալ եկամուտներ, որ մենք չենք ստանալու, կամ ծախսեր, որ պարտադրված ենք փակելու բյուջեի այլ եկամուտներով»:

«Ձուկը ջրում» սակարկություն անելու մարտավարությունը

Էկոնոմիկայի նախարարը լավատես է, մինչեւ հուլիսի 20-ը կավարտվեն ՄԱՀ-ի հետ բանակցությունները, եւ մեր կառավարությունը կկարողանա հասնել համաձայնությունների, որից հետո կստանանք Համաշխարհային բանկի SAC վարկի առաջին տրանշը՝ 25 մլն դոլար, իսկ հաջորդը դեկտեմբերի վերջին: Արմեն Դարբինյանը չմոռացավ շեշտադրել ՀԲ-ի «բացառիկ դրական վերաբերմունքը Հայաստանի ծրագրի նկատմամբ»:

Ինչ վերաբերում է ՄԱՀ-ի ESAF վարկին՝ 16 մլն SDR, որը մոտավորապես 23-24 մլն դոլար է, ապա սա «անմիջապես ենթադրված չէ որպես բյուջետային օժանդակություն, դա Կենտրոնական բանկի պաշարների ավելացման վարկ է»: Այսպիսով, ՀԲ-ի միջոցով մենք հնարավորություն կստանանք փակել բյուջեի դեֆիցիտը, իսկ ՄԱՀ-ի շնորհիվ՝ ապահովել դրամի կայունությունը: Արմեն Դարբինյանը նշեց, որ ESAF-ը առավել բարենպաստ եւ արտոնյալ պայմաններով վարկ է, ուստի մեր կառավարությունը հետեւում է «ձուկը ջրում սակարկություն անելու» մարտավարությանը եւ ՄԱՀ-ի հետ քննարկում է ESAF-ի հաջորդ չափաբաժինների հարցը, որոնք դարձյալ նույն 25 մլն դոլարի տիրույթում գտնվող գումարներ են:

Նոր կառավարությանը վիճակված է դժվարին խնդիր. քաղցրաբլիթի եւ մտրակի դիվանագիտությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստանալ մակրո եւ միկրո տնտեսությունը կայունացնող գումարներ, զուգահեռաբար ապահովել տնտեսական ակտիվություն եւ աճ: «Մենք պետք է բացառենք կամ դադարեցնենք այս փակել այն երեւույթների վրա, որոնք իրեւ կանոն գործում են Հայաստանում», ասաց Արմեն Դարբինյանը, այսպես՝ եթե ջեռուցման համար վճարումներ չկան, ապա ջեռուցում չպետք է լինի: Համանման գաղափարախոսություն կամ տրամաբանություն պետք է տարածվի նաեւ մյուս ծառայությունների ոլորտներում (իմա՝ էլեկտրաէներգիայի, խմելու եւ ոռոգման ջրի): Անվճար բան չի լինում, եթե չեն վճարում սպառողները, ապա պետք է վճարի պետբյուջեն, իսկ դա նշանակում է կրճատել զարգացման ուղղված ծախսերը»:

Ազգովին պարտք ենք պետությանը

Արմեն Դարբինյանը հատկապես ջեռուցման եւ խմելու ջրի համակարգերում կուտակված պարտքերը բացատրեց նախընտրական ժամանակի թելադրանքով՝ մեղադրելով այն կառույցներին, որոնք օգտվելով կենտրոնացված (իմա՝ բյուջետային) ռեսուրսներից «չկարողացան կամ չուզեցին հավաքել պետության պարտքերը», բայց ընտրություններն արդեն կայացել են, ստեղծվել է նոր կառավարություն, եւ երկընտրանքը պետք է լուծում գտնի: Եթե անգամ այսօր դեֆիցիտը հնարավոր լինի փակել բյուջեի կրճատման միջոցով, ապա 2000 թ.՝ այլեւս ոչ: Դյուրին է ասել՝ անվճարունակ բնակչության եւ տնտեսական ցածր ակտիվություն ունեցող երկրում չջեռուցել, չլուսավորել, ջրով չմատակարարել բնակարաններն ու դաշտերը: Նախ եւ առաջ պետք է այդ բնակչության եւ տնտեսավարողների համար ստեղծել գործունեության համար դաշտ եւ ապա նրանցից պահանջել վճարել, իսկ դրա համար առողջ բյուջե է պետք:

digitised by A.R.A.R.@

բանավէճ

Սան Ֆրանսիսքոյի օփերայի նուագախումբի ջութակահար Ժիրայր Ավագեանի նախաձեռնութեամբ իրականանալու վրայ է ազգային հպարտութիւն պատճառող գեղարուեստական հսկայ ծրագիր մը՝ Տիգրան Չուխաճեանի «Արշակ Բ» օփերայի ներկայացումը միջազգային բեմի մը վրայ. բան մը, որ առիթ պիտի տայ աշխարհին ցոյց տալու մեր ժողովուրդի մշակութային դիմագիծը՝ փոխանակ ջարդուած ու պարտուած ազգի մը տխուր պատկերին: Աւելին՝ մշակութային այսպիսի դրսեւորում մը աւելի եւս պիտի կրնայ աշխարհին ըսել, թէ [illegible] նախնական ցեղ մը չէ, որ փորձեցին բնաջնջել, այլ երաժշտութեամբ եւ արուեստներով հարուստ ազգ մը, որուն տաղանդին մէկ գեղեցիկ արտայայտութիւնը վայելելու կը հրաւիրուի միջազգային երաժշտական հասարակութիւնը:

...ցեանին, որ զուգադիպութեամբ մը «Արշակ Բ» օփերայի գիտական վերծանման եւ ուսումնասիրութեան նուիրուած էր այդ միջոցին:

Ժիրայր Չոլաքեան արդարացիօրէն դիտել կու տար թէ՝

– Հայաստանի մէջ 1945-էն ի վեր ներկայացուող «Արշակ Բ» օփերան Չուխաճեանի յօրինած հարազատ երկը չէր, այլ Արմէն Գուլակեանի, Ալեքսանդր Շահվերդեանի, Լեւոն Խոջաէյնաթեանի ու Միքայէլ Թաւրիզեանի գործակցութեամբ վերամշակուած ու խեղաթիւրուած փոփոխակ մը:

– Արշակ Բ-ի պատմական կերպարն ու պատմութիւնը ձեւազեղծուած էին հայոց արքան ստալինեան դիմագիծով մը ներկայացնելով, պատշաճելու համար օրուան քաղաքական ճնշիչ պայմաններուն:

Այսքանն արդար եւ իրաւ. եթէ ըսուած ըլլար դրական կամ գործնա-

– Տրուած են ընդարձակ ծանօթութիւններ:

Միեւնոյն աշխատանքները կատարուած են երաժշտութեան մէջ եւ ձեռագիր երաժշտութիւնը, վերականգնեալ վիճակի մէջ, դրուած է համակարգիչի մէջ եւ տպուած:

– Կատարուած է նաեւ գիւտ մը՝ ցարդ կորսուած նկատուող նախերգանքը (ouverture) յայտնաբերուած, սրբագրուած եւ տպուած է առաջին անգամ ըլլալով:

Այս բոլոր աշխատանքները կատարելէ ետք, Չուխաճեան կեդրոնի աշխատակիցները հրատարակած են նաեւ ֆրանսերէն ու անգլերէն լրատու թերթիկ մը՝ թարգմանելով հայկական առաջին օփերային ոդիսականը, անոր կրած ձեւազեղծումները սովետական շրջանին եւ Սան Ֆրանսիսքոյի օփերայի տնօրէնութեան տրամադրութեան տակ դրած են մաքրագրուած երաժշտութիւնն ու լիպրեթթոները՝ կա-

Գահընկէ՞ց ընենք Արշակ Բ թագաւորը

Վերջերս Փարիզի «Յառաջ» եւ Մոնրեալի «Ապագայ» թերթերի միջեւ բանավէճ էր սկսվել Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային թատրոնում Տիգրան Չուխաճյանի «Արշակ Բ» օպերայի ներկայացման պատրաստության առիթով: Նկատի ունենալով, որ հարցը, առնվազն «Արշակ Բ»-ի սովետահայ վերամշակման առումով, հետաքրքրություն է ներկայացնում Հայաստանի մասնագետների եւ արվեստասերների համար, տպագրում ենք «Ապագայ» շաբաթաթերթում հրատարակված հոդվածն ու կից նամակը, որ Փարիզի «Յառաջը» մերժել է տպագրել բանավեճն իր էջերում ավարտված նկատելով:

Այս անգամ կանխուեցան նաեւ մեր ընթացիկ գանգատները թէ հայութիւնը դրամ չի յատկացներ արուեստներու, այլ կը բաւականանայ կերուխումով կամ լաւագոյն պարագային եկեղեցի կառուցանելով: Արդարեւ, Սան Ֆրանսիսքոյի օփերայի տնօրէնութեան կողմէ դրուած մէկ միլիոն դոլար հանգանակելու պայմանը եւս իրականացաւ զարմանալիօրէն շատ կարճ պայմանաժամով մը. հայութեան հանգանակած այդ մէկ միլիոն դոլարին դիմաց կը նախատեսուի, որ տնօրէնութիւնն ալ, իր կարգին, տրամադրէ յաւելուածական երկու միլիոն դոլարի բիւջէ մը:

Այս իրագործումները ցոյց կու տան, թէ մեր երէկի ողբասացութեանց դիմաց սփիւռքահայութիւնը եւ այս պարագային ամերիկահայութիւնը, մշակութային նոր որակ եւ իմաստութիւն մը կը յայտնաբերէ, որ միայն ուրախութիւն կրնայ պատճառել ազգին ճակատագրով մտահոգ ոեւէ հայու:

Սակայն, ողբասացներն ու գործ աւրելու մասնագէտները չեն պակսիր մեր ազգին մէջ, ու պէտք է դեռ պատասխանել «սակայն»-ին: Եւ այդ «սակայն»-ին պատասխանելու երկու կերպ կայ. ա) կամ աղմկարարութիւն եւ շփոթ ստեղծելու ոչնչարարէս իրարանցում եւ կամ բ) յայտնաբերուած նոր գիտակցութեան մակարդակով մասնագիտական գործունէութեան ձեռնարկում:

Առաջին խումբին կը պատկանի Ժիրայր Չոլաքեան անուն յօդուածագիր մը, Փարիզի «Յառաջ» թերթի պաշտպանեալներէն, իսկ երկրորդ խումբին կը պատկանի Ժիրայր Քափագեան, որ Փարիզի մէջ հիմնած է Տիգրան Չուխաճեան հետազօտական կեդրոնը, որ իր առաքելութիւնը դարձուցած է պաշտպանութիւնը, վերարժեւորումն ու համաշխարհային արուեստատէր հասարակութեան մեր մշակոյթի արժէքները ծանօթացնելու ազնիւ այլ դժուարին նախաձեռնութիւնը:

Ժիրայր Չոլաքեան, որ Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթի քոլորտիքեաններէն մէկն է, յօդուած մը հրատարակած էր յիշեալ օրաթերթին մէջ ազգային հպարտութիւն պատճառող այս երեւոյթները հռչակելով «ազգային ողբերգութիւն»: Ան ճիշդ տուեալներու վրայ հիմնուելով յանգած էր սխալ եզրակացութեանց, ճանապարհին վիրաւորանքներ հասցնելով օփերայի տնօրէնութեան, ձեռնարկը նախաձեռնողներուն եւ դրամ հանգանակողներուն եւ Տիգրան Չուխաճեան հիմնարկի տնօրէն Ժիրայր Քափա-կան եզրակացութեան մը յանգելու համար, սակայն այս «յայտնագործութիւնը» հրապարակուած է այնպիսի մեծամոլութեամբ մը, որ կարծէք աշխարհի վրայ ուրիշ մարդ տեղեակ եղած չըլլար այդ իրողութեանց:

Աւելին՝ պրն Չոլաքեան մեծամտութիւնն ամբարտաւանութեան հասցնելով կ՚անցնի անհիմն ենթադրութեանց եւ այդ ենթադրութիւնները հիմ առնելով կը սկսի անարգանքներ տեղացնել աջ ու ձախ, նախ կը յարձակի օփերայի տնօրէնութեան վրայ, որ «մէկ միլիոն դոլարի ազգային ողբերգութեան» մը ձեռնարկած է՝ տուեալ առնելով, որ ան արդէն որոշած է «Արշակ Բ»-ի ստալինեան փոփոխակը հրապարակ հանել: Անարգանքին բաժին մըն ալ կը վերապահէ Ժիրայր Քափագեանին, զինք ամբաստանելով ստալինեան փոփոխակի ջատագովումով՝ առանց տեղեակ ըլլալու, թէ ան, երիտասարդ երաժշտագէտ Հայկ Աւագեանի գործակցութեամբ վերականգնելու վրայ է Չուխաճեանի օփերայի լիպրեթթոյին եւ երաժշտութեան բնագիրները:

Այս երկու արժանաւոր մշակութային արուեստագէտները վերջին քանի մը տարիներուն լծուած են Չուխաճեանի երաժշտական ժառանգութեան հաւաքման, ուսումնասիրման, մշակման, պահպանման ու ծանօթացման մասնագիտական լուրջ գործին: Շատեր հիմա տեղեակ են, թէ «Արշակ Բ» օփերայի լիպրեթթոյի բնագիրը իտալերէն եղած է՝ ստեղծելով բազմաթիւ բարդութիւններ:

Չուխաճեան կեդրոնի հետազօտողներն արդէն իրագործած են հետեւեալ աշխատանքները.

– Վերծանած են ձեռագրով արձանագրուած իտալերէն բնագիրը, գործակցութեամբ ժամանակակից իտալերէնի մասնագէտներու:

– Վերականգնած են պակսող բառերն ու սրբագրած սխալները, ստեղծելով համապատասխան բառեր այն հատուածներուն մէջ, ուր Չուխաճեան միայն երաժշտութիւնն արձանագրած է:

– Սահմանած են տեսիլներու եւ բեմադրական փոփոխութիւնները:

– Կ՚աշխատին լուծելու պատումի տրամաբանական զարգացումը (փլաթ):

– Լիպրեթթոն թարգմանած են անգլերէնի եւ հայերէնի երգուելիք վիճակով, որովհետեւ սկզբնական օփերային կցուած Թովմաս Թերզեանի գրաբարախառն հայերէնով գրուած լիպրեթթոն չէր պատրաստուած երգուելու նպատակով կամ յարմարութեամբ:

...րելիութիւն ընծայելով անոնց բեմադրելու իտալերէն բնագիրը (իր բուն ու հարազատ պատմութեամբ) կամ արեւմտահայերէն (որովհետեւ Չուխաճեան արեւմտահայ էր) եւ անգլերէնով թարգմանուած լիպրեթթոները:

Այսօր Սան Ֆրանսիսքոյի օփերայի տնօրէնութիւնը ի ձեռին ունի երաժշտական եւ բնագրային ուսումնասիրուած տուեալները որոշել կարենալու համար, թէ ո՞ր փոփոխակն է որ կ՚ուզէ բեմադրել: Հետաքրքրականն այն է, թէ տակաւին յստակ չէ, թէ ստալինեան փոփոխա՞կը պիտի ներկայացուի Սան Ֆրանսիսքոյի մէջ:

Պրն Ժիրայր Չոլաքեան տեղեակ չէ կատարուած աշխատանքներէն եւ հետաքրքրուած ալ չէ տեղեակ մնալու եւ տեղեակ պահելու «Յառաջ»-ի ընթերցողները: Որովհետեւ, եթէ ինք տեղեակ ըլլայ եւ տեղեակ ըլլան ընթերցողները, այս տուեալները բնոյթն ունին պայթեցնելու իր ուռուցիկ բանգիտութիւնը:

Իսկ «Յառաջ» թերթը Շաւարշ Միսաքեանի օրերէն ի վեր ֆրանսահայ գաղութին մէջ կատարած եւ կը կատարէ կենսական դեր մը, այդ դերն արժանաւորապէս շարունակուած է այժմու խմբագրուհիին Արփիկ Միսաքեանի կողմէ եւս, պարտադրելով յարգանք մը, որ դժուար է անտեսել: Սակայն այս պարագային- եւ վերջին շրջանի կարգ մը այլ պարագաներու- թերթը սկսած է իր վաւերականին եւ հեղինակութեան անյարիր կարգ մը խոտորումներ կատարել: Գնահատելի է, որ թերթը յաջողած է իր շուրջ համախմբել արժանաւոր մշակութականներու հոյլ մը, սակայն, երբ այդ հոյլը կը վերածուի [illegible] աշխարհի մը, այն ատեն է, որ կը խախտի մամուլի պարկեշտ առաքելութիւնը:

«Յառաջ»-ի խմբագրութիւնը կը դառնայ խոցելի եւ թոյլ կու տայ յայտարարելու, որ արքան մերկ է... երբ Եւրոպայի միակ օրաթերթը ըլլալու արժանիքը կը շփոթէ ճշմարտութեան մենաշնորհը սեփականացնելուն հետ, եւ աջ ու ձախ կը հարուածէ աշխարհէն դուրս գտնուող արժէքները պաշտպանելով ամէն վիրաւոր աշխարհի անդամներուն մօտ... Ի վերջոյ ստալինականութիւնը միայն Արշակ Բ-ը չէ, որ փորձեց դիմազեղծել, այլ նաեւ ճշմարտութիւնները:

«Ապագայ»
ՄՈՆՐԵԱԼ

Բաց նամակ «Յառաջ»-ի խմբագրութեան կամ՝ պատասխանի քաղաքացիական իրաւունք

Յարգելի խմբագիր «Յառաջ» օրաթերթի

Մարտ 13, 1999-ի ձեր աշխատակից Ժիրայր Չոլաքեանի գրած «Արշակ Բ» օփերայի մասին յօդուածով «փակուած կը համարէ Արշակ Բ»-ի ներկայացման շուրջ ծագած բանավէճը»: Կ՚ողջունեմ ձեր որոշումը: Արդէն իմ առաջին յօդուածս այս նիւթին շուրջ (13 հունուար, 1999) բանավէճ ստեղծելու նպատակ չէր հետապնդեր: Բանավէճի դուռը ձեր աշխատակիցը բացաւ եւ այժմ յարմար կը դատէ անո՛ր տալ վերջին խօսքի իրաւունքն ու այդպէս ալ դուռը փակել: Թէեւ անկողմնակալութեան գետնին վրայ տարակուսելի կը գտնեմ այս որոշումը, այնուհանդերձ համաձայն եմ, որ ա՛լ չարունակենք այս նիւթը «ծեծել»: Մանաւանդ որ ձեր աշխատակիցին վերջին գրութեամբ հարցը սկսած է աւելի նմանիլ այգետանը ծեծելու, քան խաղող ուտելու:

Դժբախտաբար սակայն, բանավէճէ խուսափելու մասին գրած զգուշացումներս յարմար դատած էք կրճատել ձեր թերթին 25 փետրուար 1999-ի թիւով լոյս տեսած յօդուածիս մէջ, ուր կ՚ըսէի. «Ի՞նչ ընել ուրեմն: Ահազա՞նգ հնչեցնել (...): Կը խորհիմ, որ աւելի շինարար ձեւ մըն է մեր (Տ. Չուխաճեան հետազօտական կեդրոն) ընտրած ուղին: Կապի մէջ մտնել Սան Ֆրանսիսքոյի կազմակերպիչներուն հետ, առաջին իսկ օրէն հայթայթել անոնց պէտք եղած բոլոր գիտական տեղեկութիւնները, առանց շատ աղմուկ բարձրացնելու... եւ այլն»: Ձեր կատարած այս կրճատումը, ինչպէս նաեւ գրութենէս երկու ամբողջական ձեռագիր էջերու յապաւումը, պատճառ դարձած են ձեր աշխատակիցին սխալ եզրակացութիւններու յանգելուն: Ուստի իր «Ժ. Քափագեանի տողերուն արանքը ենթադրուած» բաներ կարդալուն եւ խոտորելուն մէջ պատասխանատւութեան բաժին մըն ալ կ՚իյնայ ձեր վրայ: Շատ հետաքրքիր եմ գիտնալու, թէ իմ յօդուածիս մէջ կրճատումներ կատարելու եւ սահմանափակումներ դնելու ձեր սկզբունքը գործադրեցի՞ք նաեւ ձեր յօդուածագրի պարագային, որ անտեղի զառածումներով փիլիսոփայական ու մարքսիստական արուեստներու մասին տեսութիւններ կը պարզէ՝ նիւթը բոլորովին դուրս հանելով իր հունէն: Ան նաեւ կը վերագրէ ինծի մտքեր, որոնք դժուար պիտի ըլլայ գտնել գրութիւններուս մէջ:

Ձեր յօդուածագիրը դեռ քաղաքավարութեան սահմաններն ալ կ՚ոտնակոխէ՝ զիս հռչակելով «տրկամիս», «այսինքն դրամատիրոջ առջեւ ծունկի պէտք է գալ, անոր յանձնելով ներկայացնելիք երկին ընտրութիւնը...»: Կը ցաւիմ հաստատելու, թէ ձեր աշխատակիցը, փոխանակ ըսուածները ուղիղ կարդալու եւ Չուխաճեան կեդրոնի աշխատանքի բնոյթը հասկնալու՝ կը փորձէ «տողատակի ենթադրութիւններ» փնտռել եւ տողատակին ալ... կը խեղդուի իր յօրինած [illegible] հեղեղին մէջ: Յամառօրէն պնդելով, թէ ես «Արշակ Բ» օփերայի սովետահայ պատկերումը կը պաշտպանեմ, առանց նկատի առնելու այն փաստը, թէ այս վերջին տարիներուն ես ի՛նքս առաջինը եղած եմ այդ աղաւաղման տխուր բնոյթն ու ջատագովուած օփերային առաջին բնագիրը վերականգնելու սկզբունքը: Պրն Չոլաքեան ինքզինք կը դնէ Փանջունիի այն ծիծաղելի վիճակին մէջ, ուր Օտեանի հերոսը կը յայտարարէ. «Նոյնիսկ եթէ դուռը բաց գտնենք, նախ պիտի խորտակենք ու յետոյ ներս մտնենք»:

Բանավէճը այլ բան է, ճշմարտութիւններ խեղաթիւրելը՝ այլ:

Անբացատրելիօրէն անտեսելով ձեր իսկ թերթին եւ այլ հրատարակութիւններու մէջ ցարդ հրատարակուած բոլոր յօդուածներս («Bulletin de l'Association du Centre de Recherche D. Tchouhadjian», juillet 1998- «Nouvelles d'Arménie Magazine», avril 1998, «La Lettre de l'UGAB» 16 juillet 1998- «Յառաջ», 25 Փետրուար 1999), որոնց մասին որպէս նախաձեռնութիւն ցուցաբերող մէկը, անկասկած տեղեակ պէտք է եղած ըլլար, ձեր աշխատակիցը կը ջանայ արծարծած մտքերուս այն գնով ճիշդ ու ճիշդ հակառակը վերագրել ինծի եւ ամենայն լրջութեամբ կ՚ակնարկէ, որ իմ իսկ ստեղծած հետազօտական կեդրոնիս տնօրէնութիւնը ուրիշին յանձնեմ... (ո՞վ արդեօք նկատի ունի...): Եւ քանի որ յարմար դատած էք հրատարակել այնպիսի յօդուած մը, որ գեղագիտական հարցեր արծարծելու պատրուակին տակ անձնական հաշիւներ մաքրելու բնոյթն ունի, ահա քաղաքացիական իրաւունքս կը ստիպէ խնդրել ձեզմէ, որ հրատարակէք նաեւ այս տողերս (այս անգամ առանց կրճատումներու) եւ յետոյ միայն փակէք այս բանավէճն ու անոր հետ միասին անպատասխանատու բերանները, որոնք անուանարկութեան (diffamation) եւ մեր տարած ու տանելիք աշխատանքներուն հանդէպ դիտումնաւոր նախապաշարում բերելու շատ վտանգաւոր տարածքներուն մէջ կ՚իյնան:

Եզրակացնելու համար ըսեմ նաեւ, որ մինչ պրն Չոլաքեան միայն կը խօսի եւ իր բանգիտութիւնը ծախելու փորձեր կը կատարէ՝ Չուխաճեան կեդրոնը կը գործէ: Արդէն մենք ուսումնասիրած եւ հրատարակութեան տուած ենք «Արշակ Բ»-ի երեք տարբեր լիպրեթթոները եւ առաջին անգամ ըլլալով համակարգիչի միջոցաւ կը վերականգնենք Չուխաճեանի երաժշտութեան բնագիրը՝ պրոֆեսիոնել մակարդակով օգտագործելի վիճակի մէջ: Արդէն Սան Ֆրանսիսքոյի օփերայի տնօրէնութիւնը դիմած է մեզի իր տրամադրութեան տակ դնելու Չուխաճեանի հարազատ երաժշտութիւնը, եւ եթէ հայաստանեան տարբերակին փոխարէն Սան Ֆրանսիսքոյի օփերայի տնօրէնութիւնն ու այս գործով զբաղող մասնագէտները որոշեն օգտագործել Չուխաճեանի երկին բնագիրը, ատիկա վստահաբար պիտի չըլլայ պրն Չոլաքեանի (կամ այլոց (*) կողմէ թերթերու մէջ հրատարակուած վիճայարոյց յօդուածներուն արդիւնքը, որքան մեր մասնագիտական լուրջ աշխատանքներուն հետեւանքը:

Ազնիւ խմբագրուհին «Յառաջ» օրաթերթի

Դուք իրաւունք ունիք պաշտպանելու ձեր աշխատակիցը, սակայն իմ վրայ կատարուած յարձակումով մը բանավէճը փակելու փորձը խոցելի կը թողու ձեր աշխատակիցը եւ ակամայ մասնակից կը դարձնէ ձեզ անարդարութեան մը, որ կ՚ուզեմ հաւատալ, թէ ձեր դիտաւորութիւնը չէ: Կը կարծեմ, որ պարկեշտ լրագրութեան կարգախօսը պիտի ըլլար՝ «Կը սիրեմ Արիստոտելը, սակայն ճշմարտութիւնը՝ աւելի»:

Յարգանօք
ԺԻՐԱՅՐ ՔԱՓԱԳԵԱՆ
Տնօրէն Տիգրան Չուխաճեան
Հետազօտական կեդրոնի, Փարիզ

*Վերջերս մեր ձեռքը անցաւ հայ մամուլին արտատպուելու խնդրանքով հանրութեան կատարուած դիմում-կոչ մը, դարձեալ Սան Ֆրանսիսքոյի «Արշակ Բ»-ի ներկայացման մասին: Այս գրութեան հրատարակութիւնը «Յառաջ»-ին մէջ (7 ապրիլ, 1999) ենթադրել կու տայ երկու բան. ա) կամ չէ փակուած յիշեալ բանավէճը, ինչպէս կը հաւաստիացնէր «Յառաջ»-ի խմբագրութիւնը եւ կամ ալ բ) դուռը փակուած է իմ դիմացս միայն...

Այս կոչով՝ պրն. Չոլաքեան, 13 մտաւորականներով զինուած (որոնք բոլորն ալ իրենց այլազան մասնագիտութիւններուն մէջ յարգուած անձնաւորութիւններ են, բայց ոչ մասնաւորապէս օփերայի մասնագէտներ) ըմբոստ նախարարի մը նման պատերազմ կը յայտարարէ «Արշակ Բ»-ի դէմ: Վերոյիշեալ կոչը կը դատապարտէ ո՛չ միայն «սովետահայ Արշակը», այլեւ հարցականի տակ կը դնէ Չուխաճեանի բնագրին գեղարուեստական արժէքները, զգուշացնելով մեզ (Սան Ֆրանսիսքոյի օփերայի տնօրէնութիւնը, Տ. Չուխաճեան կեդրոնի աշխատակիցներու, ինչպէս նաեւ համայն հայութիւնը), որ զուտ բնագիրը «միջազգային բեմին արժանի ճշմարիտ հայ գեղարուեստական երկ մը չէ»:

Երանի թէ այս նիւթին ե՛ւ երաժշտաբանական ե՛ւ խոհանոցային (կամ ըսենք քուլիսային) ներքին ծալքերուն մեծ մասամբ հաւանօրէն անտեղեակ այս մտաւորականներն ու արուեստագէտները անձամբ ծեղած ըլլային այս հարցը եւ փութացած չըլլային վերոյիշեալ կոչին տակ իրենց ստորագրութիւնները դնելու: Դժբախտաբար այս կոչով դրական ու շինարար գործ մը կատարելու փոխարէն՝ կ՚ընտրուի պրն Չոլաքեանի առաջարկած ուղին, այսինքն՝ մէկ խօսքով, ո՛չ մէկ Արշակը, ո՛չ միւսը: Թող երկուքն ալ ե՛ս դրկուին... Անյուշ բերդ:

Ժ. Փ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

Հունիսի սկզբին Փարիզ եկած ամերիկացի զբոսաշրջիկները երկու անակնկալ ապրեցին. նախ նրանք իմացան, որ չեն կարող տեսնել Մոնա Լիզա կտավը եւ գեղարվեստի նմուշների մեծ մասը: Լուվրի, Նոտր Դամի եւ մյուս թանգարանների աշխատակիցները գործադուլի մեջ էին: Եվ երկրորդ, երբ ժամեր շարունակ շոգ փողոցներում շրջելուց հետո (մետրոն եւս փակ էր գործադուլի պատճառով) նրանք մտան սրճարան, իմացան, որ սուրճը զգալի էժանացել է: Նրանցից շատերը հավանաբար եւս մեկ բաժակ պատվիրեցին եւ շարունակեցին զրուցել... ոչ տնտեսության մասին: Չէ՞ որ, ի վերջո, արձակուրդ են անցկացնում: Իսկ այս ամառ Եվրոպայում հանգստանալ սիրող ամերիկացիները ոչ միայն հաճելի ժամանակ կանցկացնեն, այլեւ դրամ կխնայեն:

Եվրո. Չկանխատեսված անկում 12 տոկոսով

Ինչը անհանգստացնում է Եվրոպական կենտրոնական բանկին եւ հաճելիորեն զարմացնում ամերիկացի զբոսաշրջիկներին

Գործադուլները ավարտվում են, սակայն դրանց պատճառ տնտեսական պրոբլեմները հաղթահարելը երկարատեւ գործընթաց է, որի առաջին քայլը Եվրամիությունն արեց հունվարին, երբ շրջանառության մեջ դրեց նոր դրամական միավորը՝ եվրոն: Իհարկե, ամերիկացիների մեծ մասը դա շատ մշուշոտ է գիտակցում: Նրանց չի հետաքրքրում, թե ով է եվրոպական կենտրոնական բանկի նախագահ Վիմ Դոյզենբերգը, ինչ է նա մտածում եվրոյի արժեքի մասին, թե ինչ ասաց հունիսի 11-ին Գերմանիայի ֆինանսների նախարար Էյխելն իր պաշտոնակիցներին, որ միայն եվրոպական կենտրոնական բանկը կարող է ներկայացնել եվրոն: Նրանք պարզապես գիտեն, որ շրջանառության մեջ դնելուց հետո, հունվարին եվրոն արժեր 1.17 դոլար, սպասելիքներ կային, որ գինը կբարձրանա, սակայն հունիսին եվրոն արդեն արժեր 1,03 դոլար, այսինքն ընկել էր 12 տոկոսով:

Թվում էր, թե պատերազմը Կոսովոյում կկոտրի ամերիկացիների ցանկությունը ճամփորդելու Եվրոպայում: Սակայն, շնորհիվ էժան եվրոյի, այս տարի Եվրոպա են այցելել կես միլիոնով ավելի ամերիկացիներ, քան անցած տարի: Դրան նպաստում են շարունակաբար կատարելագործվող օդանավերը, որոնք օրական 100.000 ամերիկացի են տեղափոխում Եվրոպա, մեծ մասամբ զեղչ գներով: Հունվարին բոլորը համոզված էին, թե եվրոն կփոխի Եվրոպայի դեմքը, եւ այն կսկսի արագ աճել: Սակայն ոչ մեծ ներդնողները շրջվեցին դեպի եվրոն, ոչ էլ ապրիլին եվրոպական կենտրոնական բանկը կարողացավ ինչ-որ բանի հասնել իջեցնելով տոկոսադրույքները: Եվրոն 6 ամսում հավասարվեց դոլարին, ինչը որոշ առումներով նույնիսկ հարմար հավասար են՝ հեշտ է փոխանակելը:

Սակայն մի՝ շտապեք, խորհուրդ են տալիս հոլանդացիները, որոնց իրավամբ կարելի է կոչել Եվրամիության ակումբի ամենաերջանիկ անդամները: Նրանց տնտեսությունն արդեն իսկ վերածնունդ է ապրում՝ Եվրամիությանը միանալու հետեւանքով, այժմ էլ սպասվում է զբոսաշրջիկության կենտրոն դառնալու հեռանկարը: Այս երկիրը գրավում է ամերիկացիների եւ անգլիացիների հոծ խմբերի, որոնք, ըստ մասնագետների, ամենագնողունակներն են: Եվ արի ու մի գնիր, երբ Ուեբերֆորդի զովական ճենապակին 12 տոկոսով էժան է, քան հունվարին էր: Իհարկե, կգնեն 2 ծաղկաման եւ դեռ մրգաման էլ վրադիր, չէ՞ որ ստեղծված իրադրությունը, ինչպես եւ ֆրանսիական գործադուլը, կարող է շատ կարճ տեւել: Մասնավոր մասնագետներն այն կարծիքին են, որ մինչեւ տարվա վերջ եվրոյի գինն անկասկած կաճի: Դոյչե բանկի գլխավոր մասնագետ Նորբերտ Ուոլբերը եւս համոզված է, որ «խելամիտ չէ դրամական միավորի արժեքավորության մասին դատել շրջանառության մեջ մտցնելուց 6 ամիս անց, այն էլ կայուն դոլարի համեմատությամբ»:

Սակայն ամառային արձակուրդի մեկնածներին սա այնքան էլ չի հետաքրքրում: Տոսկանիայում հեծանվարշավի ելած Վինս Լոնգը տանը՝ Վիրջինիայում բանկային մասնագետ է, սակայն հանգստի ժամանակ ավելի շատ հետաքրքրվում է սրճարանի շրջակա գեղեցկություններով, քան խմիչքի գնով: Իհարկե, լավ է, որ էժանացել է 12 տոկոսով: «Ծայրահեղ դեպքում մի բաժակ էլ կխմեմ», ասում է նա, որ զուցե շատ բան կտար, ինչպես եվրոպական կենտրոնական բանկի իր գործընկերները, որ գինը կրկին բարձրանար, սակայն թվում է, թե դրա համար դեռ պետք է սպասել:

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»

ԻՍՐԱՅԵԼ

Բարաքը խաղաղարար քայլեր է ձեռնարկում

«Իսրայելի վարչապետ Էհուդ Բարաքը ցանկանում է մինչեւ 2000 թ. մայիսը խաղաղության 2 համաձայնագիր կնքել Սիրիայի եւ պաղեստինցիների հետ, եւ նրա խորհրդականները մի մանրամասն ծրագիր են պատրաստել՝ այս նպատակը իրականացնելու համար»: Այս պարզաբանումը RMC-ի ռադիոյին, հուլիսի 8-ին, արել է նորընտիր վարչապետի գրասենյակի մի իրազեկ աղբյուր, նշելով, որ հուլիսի 9-ին Ալեքսանդրիայում Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքի հետ հանդիպելու նախօրեին Բարաքը արտգործնախարարությունից ստացել է «դիրքորոշումների փաստաթուղթ», որն ընդգրկել է իսրայելական մի պահանջ՝ «երկխոսությունը շարունակելու մասին, նույնիսկ ճգնաժամերի պարագայում»: Փաստաթուղթը Մուբարաքին է փոխանցելու Բարաքը՝ իր արտասահմանյան առաջին հանդիպման ժամանակ, ինչպես նաեւ Իսրայելի վերահաստատումը՝ պաղեստինցիների հետ եղած համաձայնագրերն իրագործելու վերաբերյալ: Մյուս կողմից, եբրայական պետության նոր արտգործնախարար Դեյվիդ Լեւին Բարաքի այցը Եգիպտոս համարել է կարեւոր քայլ՝ 2 երկրների հարաբերությունները վերաջերմացնելու համար եւ ակնարկել նվազեցնել ակնկալիքները, որովհետեւ, ըստ նրա, արդյունքները լինելու են պաղեստինցիների հետ ուղղակի բանակցություններից հետո:

Հարկ է նշել, որ եգիպտա-իսրայելական հաշտության պայմանագրից շուրջ 20 տարի անց 2 կողմերի հարաբերությունները դեռեւս չեն բնականոնացել, ինչը Կահիրեն պայմանավորում է արաբ-իսրայելական մյուս՝ պաղեստինյան, սիրիական եւ լիբանանյան շավիղներում լուրջ առաջընթաց արձանագրելու հետ: Ահա թե ինչու Վաշինգտոն մեկնելուց առաջ «Աշխատանք» կուսակցության ղեկավարը նախընտրեց այցելել Կահիրե, ապա Ամման, որի հետ նույնպես բնականոն չեն Թել Ավիվի կապերը, չնայած 2 երկրների միջեւ ստորագրված հաշտության պայմանագրին:

Ա. ՄՈՒԼԱՆՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Լոնդոնը սերբերին կոչ է արել տապալել Միլոշեւիչին

ԲԵԼԳՐԱԴ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարար Ջորջ Ռոբերտսոնը սերբերին կոչ է արել տապալել Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչին: Նա ՆԱՏՕ-ի ռմբակոծումներն ավարտվելուց հետո առաջին այցն է կատարել Կոսովո, այցելել է Պրիշտինայում ԿՖՕՐ-ի բրիտանական զորակազմի տեղաբաշխման վայր: Ելույթ ունենալով լրագրողների առջեւ՝ նախարարը հայտարարել է. «Շարժման մեջ են այն ուժերը, որոնք նրան կզրկեն իշխանությունից եւ կհասցնեն մինչեւ Հաագայի տրիբունալ... կպատժվեն եւ իրենք՝ սերբերը, որոնց անունից բռնություններ է կատարվել ալբանացիների նկատմամբ»: ՆԱՏՕ-ն եւ բողոքի տարերային ցույցերը Սերբիայում պարզորոշ ազդանշան են տալիս. Միլոշեւիչի տապալումը կնշանակի «լուսաբաց Բալկաններում», հաստատել է նախարարը:

Մահացել է Լիբանանի նախկին վարչապետը

Բեյրութում հուլիսի 8-ին, սրտի տագնապից, 74 տարեկանում մահացել է Լիբանանի նախկին վարչապետ Շաֆիկ ալ Ուազզանը: Երկրում պաշտոնապես հայտարարվել է եռօրյա սուգ: Ալ Ուազզանը ղեկավարել է 2 կառավարություն՝ 1980 թ. հոկտեմբեր-1982 թ. սեպտեմբեր եւ 1982 թ. հոկտեմբեր- 1983 թ. սեպտեմբեր: Լիբանանի համար ճակատագրական ժամանակահատվածում, երբ մոլեգնում էր քաղաքացիական պատերազմը՝ զուգորդվելով իսրայելական զորքերի ներխուժման հետ:

Հիլարին եւ Բիլը համաձայն չեն Երուսաղեմի հարցում

ԱՄՆ-ի վարչակազմը փորձում է հեռու մնալ նախագահի տիկնոջ՝ Հիլարի Քլինթոնի հայտարարություններից՝ Երուսաղեմի կարգավիճակի վերաբերյալ: Լրատվական միջոցների համաձայն, ԱՄՆ-ի առաջին տիկինն ասել է, թե քաղաքը Իսրայելի անբաժան եւ հավերժ մայրաքաղաքն է եւ պետք է ամերիկյան դեսպանությունը Թել Ավիվից տեղափոխել այնտեղ: Այս առնչությամբ ԱՄՆ-ի արտգործնախարարությունը հայտնել է, որ Հիլարիի հայտարարություններն արտահայտում են նրա անձնական տեսակետը եւ չեն փոխելու վարչակազմի դիրքորոշումը, այսինքն՝ պաղեստինցիներն ու Իսրայելը պետք է որոշեն քաղաքի կարգավիճակը:

Ա. Մ.

Վտանգավո՞ր է արդյոք բջջային հեռախոսը

Բջջային հեռախոսը ներկայումս աշխարհում ամենաարագ տարածվող տեխնիկական նորույթն է: Հաշվարկների համաձայն՝ 2003 թ. մոտ կես միլիարդ մարդ կունենա այդպիսի հեռախոս: Բայց հնարավո՞ր է արդյոք, որ մի օր այդ հեռախոսների վրա գրվի, թե դրանք լրջորեն վնասում են առողջությանը, ինչպես այժմ արվում է ծխախոտի դեպքում: «Ազգն» արդեն տեղեկացրել է, որ վարկած գոյություն ունի այս հեռախոսների քաղցկեղածին լինելու վերաբերյալ: Վերջերս կատարված հետազոտությունները նոր լույս են սփռում այս հարցի վրա: «Էքսպրես» հանդեսի տվյալների համաձայն, ներկայումս միայն Ֆրանսիայում նման հեռախոս օգտագործում է շուրջ 13 մլն մարդ: Սակայն դրանց վնասակարության հարցը փաստորեն ոչ ոքի չի հուզում: Նույնը չի կարելի ասել Մեծ Բրիտանիայի մասին, որտեղ վերջին ամիսներին կրքերը բորբոքվել են, եւ լրատվամիջոցներում բազմաթիվ հաղորդումներ են հայտնվել բջջային հեռախոսների օգտագործման հետ կապված գլխացավերի, հիշողության կորստի, կենտրոնանալու դժվարությունների, զարկերակային ճնշման բարձրացման, լսողության եւ քնի խանգարումների վերաբերյալ: Ոմանք նույնիսկ հայտարարում են, թե բջջային հեռախոսներն ուղեղի քաղցկեղ են առաջացնում: Նրանց թվում է ձայնասկավառակների «Վիրջին» խոշոր ֆիրմայի նախագահ եւ գլխավոր տնօրեն Ռիչարդ Բրանսոնը, որն իր աշխատակիցներին խորհուրդ չի տալիս օգտագործել նման հեռախոսներ: Մեծ Բրիտանիայում բազմաթիվ դատավարություններ են սկսվել նման հեռախոսներ արտադրող ֆիրմաների դեմ:

Այժմ խոսենք կոնկրետ փաստերի եւ վերջին գիտական հետազոտությունների մասին: Բջջային հեռախոսների վտանգը կապված է դրանց մագնիսական դաշտի հետ: Մասնավորապես Ֆրանսիայում վաճառահանվում են 900 մեգահերց եւ 1800 մեգահերց հաճախականությամբ հեռախոսներ: Գերբարձր հաճախականությունների այդ տարբերությունը մինչեւ տարեվերջ կանհետանա նոր սարքերի շնորհիվ, որոնք հնարավոր կդարձնեն հեշտությամբ անցնել մի հաճախականությունից մյուսին: Բայց անկախ մոդելից, հեռարձակված ալիքների 50 տոկոսը թափանցում է մարդու գլխի մեջ: Դրանք անցնում են մաշկի, գլխումկանների, ոսկորների միջով, գլխուղեղին է հասնում ալիքների 10 տոկոսը: Իսկ ամենազգայուն մասը գլխուղեղի կեղեւն է: Էլեկտրամագնիսական էներգիան բարձրացնում է ուղեղային հյուսվածքի ջերմաստիճանը՝ հարուցելով բնախոսական հետեւանքներ, որոնց դառնալի կամ անդառնալի բնույթը դեռեւս անհայտ է: Էլ ավելի լուրջ կարող են լինել ալիքների ոչ ջերմային հետեւանքները, որոնք սակավ են ուսումնասիրված: Մինչեւ օրս սահմանված չէ այն ժամանակահատվածը, որից այն կողմ բջջային հեռախոսի օգտագործումը կարող է վտանգավոր լինել: Ինչպես նշում է Սիեթլի (Վաշինգտոնի նահանգ) դեղաբանության համալսարանի լաբորատորիայի վարիչ դոկտոր Հենրի Լայը, «մտահոգությունն աճում է, քանի որ հետզհետե ավելի շատ է խոսվում բջջային հեռախոսի եւ քաղցկեղի կապի մասին»: Այդ լաբորատորիայում 1993 թ. առաջին անգամ 2450 մեգահերց հաճախականության էլեկտրամագնիսական դաշտի պայմաններում առնետներին 2 ժամ պահելուց հետո դրանց գլխուղեղի բջիջների քրոմոսոմներում վնասվածքներ բացահայտվեցին: Սակայն այս հետազոտության արդյունքներն ամենի կողմից դրականորեն չեն ընկալվում: Ֆրանսիայի գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնի տնօրեն Բեռնար Վեյրեն նշում է, որ չարժե հապճեպ ընդհանրացումներ անել: Նրա կարծիքով, այդ հեռախոսների միկրոալիքներն առանձին վերցրած չեն կարող քաղցկեղ հարուցել: Դրանք կարող են լոկ ուռուցքի զարգացումն արագացնող գործոններից մեկը լինել:

Ներկայումս այս ուղղությամբ կատարվում են նաեւ համաճարակաբանական հետազոտություններ: BBC հեռուստաընկերության «Համայնապատկեր» ծրագրով վերջերս խոսվեց շվեդ Լենարդ Հարդելի հետազոտության մասին, որը կատարվել է ուղեղի ուռուցք ունեցող հարյուրավոր հիվանդների վրա: Հետազոտությունից պարզվել է, որ հեռախոսն աջ ականջի կողմից օգտագործող անձանց շրջանում 2,5 անգամ աճում է գլխուղեղի աջակողմյան մասում ուռուցքի զարգացման վտանգը: Նույն գիտափորձը կատարվել է նաեւ ձախլիկների վրա:

Սակայն Ֆրանսիայի Նիմ քաղաքի բժշկական կենսաֆիզիկայի լաբորատորիայի տնօրեն Ռնե դը Սեզի կարծիքով, տվյալ հետազոտության արդյունքներն այնքան էլ վստահելի չեն, քանի որ փորձերը սակավաթիվ մարդկանց վրա են կատարվել:

Մինչ գիտնականները բանավիճում են բջջային հեռախոսների հնարավոր վտանգավորության շուրջ, շուկայում դրանց վաճառքը ծաղկում է. 1998 թ. «Նոկիա» ֆիրմայի դրամաշրջանառությունը կրկնապատկվել է: Քանի դեռ բջջային հեռախոսների վնասակարությունը ստույգ ապացուցված չէ, դրանց տարածումը կշարունակվի: Ֆրանսիայում գործող Քաղցկեղային հետազոտությունների միջազգային կենտրոնը մշակել է համաճարակաբանական հետազոտությունների 5-ամյա ծրագիր, որով նախատեսվում է ամբողջ աշխարհում տասնյակ հազարավոր մարդկանց մասնակից դարձնել բջջային հեռախոսների քաղցկեղածին հատկությունների ստույգ բացահայտման գիտափորձերին: Հետազոտությունների ղեկավար Էլիզաբեթ Կարդին հույս ունի, որ այդ ձեւով վերջնական պատասխան կտրվի այսօր տասնյակ միլիոնավոր մարդկանց հուզող հարցերին: Իսկ մինչեւ հետազոտությունների ավարտը խորհուրդ է տրվում չափավոր օգտագործել այդ հեռախոսները:

Գ. Ռ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Դասավորն ու նկարիչը օպերային բեմում են

«Ի՞նչ կանեիք, ինչո՞վ կզբաղվեիք, եթե ճակատագիրն այսպես չշնորհեր ձեր կյանքը», այնքան էլ ոչ միամիտ այս հարցը լրագրողներն հաճախ են ուղղում ճանաչված մարդկանց: Գոհար Գասպարյանի եւ Տիգրան Լեւոնյանի հետ մեր ծանոթությունը երկար տարիների պատմություն ունի, եւ ես էլ հեռու չեմ մնացել այս հարցը տալու գայթակղությունից: Անցած ճանապարհի մասին պատմելիս տիկին Գոհարն անչափ հետաքրքիր մի պատմություն արեց.

- Պապաս դասավոր էր, ճանաչված մարդ ոչ միայն Կահիրեում, այլեւ Կահիրեից էլ դուրս: Աշխատանքի, նյութական միջոցներ ձեռք բերելու հետ կապված խնդիրներ չունեինք: Գալուստյան վարժարանում 3-րդից 10-րդ դասարան երկու-երկու ցատկելով գնացել եմ: Երեք-չորս տարում 10-րդը վերջացրուցի: Դրանից հետո պապաս ստիպեց, որ փաստաբանական դպրոց գնամ: Ֆրանսիական փաստաբանական դպրոց գնալու հետ երաժշտական ակադեմիայի մեջ կսովրեի: Յոթ-ութ տարեկանից եկեղեցիներում երգում էի: Փաստաբանական դպրոցում սովորելիս սկսեցի ամեն տեսակ լեզուներ ուսումնասիրել: Եվ հիմա անգլերեն, ֆրանսերեն խոսում եմ, արաբերենը մայրենի լեզվի պես գիտեմ, իտալերեն, գերմաներեն ակադեմիայում պարապեցի:

- Տիկին Գոհար, Դուք Ձեզ պատկերացնո՞ւմ եք դասավորի դերում:

- Պապաս ինձ միշտ իր հետ դատարան էր տանում: Դասավոր լինելը մեծ արվեստ է: Փաստաբանական դպրոցում ավարտաճառս այն թեմայով եղած է, թե թագուհի Մարիա Անտուանետը ինչո՞ւ գլխատվեց: Այդ ավարտաճառը մեծ աղմուկ հանեց: Ես թագուհուն դատապարտեցի գլխատման, այսինքն այնպես, ինչպես եղած է պատմության մեջ:

- Ձեր վճիռը դաժան չէ՞ր:

- Ոչ, նա իր հայրենիքին դավաճանեց:

- Այնուամենայնիվ, Դուք Ձեզ տեսնո՞ւմ եք դասավորի դերում:

- Ես, դպրոցն ավարտելով, իրավագիտության բակալավրի աստիճան ստացա, սակայն երբեք չեմ ուզեցել դատարան գնալ: 16-17 տարեկան աղջիկ էի, երբ ամբողջովին թողեցի այդ բնագավառը: Ես դասավորի, առավել եւս դատախազի համար դասավորի բնավորություն չունեմ: Շատ հարմարվող բնավորություն ունեմ: Պապայիս ցանկությանը դեմ գնալ չուզեցի: Շատ եմ հարգել նրան:

Հնարավոր է, որ Գոհար Գասպարյանի եւ Տիգրան Լեւոնյանի ճանապարհները բնավ չհատվեին, այն էլ հատկապես՝ օպերայում, որովհետեւ Տիգրան Լեւոնյանին էլ այլ ճակատագիր էր կանխորոշվում: Մեր հանդիպումներից մեկի ժամանակ ահա թե ինչ պատմեց Հարություն Կալենցի կինը՝ Արմինե Կալենցը:

- Մենք նոր էինք հայրենադարձվել: Մեկ-երկու տարի պետք եղավ, որ հարմարվեինք նոր տեղում, սկսեցինք մեր տունը կառուցել: Ազատ ժամերին Կալենցը պարապում էր շնորհալի երեխաների հետ, որոնք նկարչական բացահայտ ունակություններ էին ցուցաբերում: Անդրանիկ Կիլիկյանն էր, Աղա Գաբրիելյանը եւ Տիգրան Լեւոնյանը՝ 12-13 տարեկան երեխաներ: «Կիթառով տղային» (ինչպես այն ժամանակ հայտնի էր Տիգրանը՝ մեծատես երգող եւ կիթառից անբաժան տղան) մեզ մոտ էր բերել նրա հրաշափառ մայրը՝ տիկին Շաքեն: Հանձնարարություն տրվում էր երեքին էլ, սակայն առավել շատ ըմբռնում եւ Կալենցի հանձնարարությունները անթերի կատարում էր Տիգրանը: «Նրա ապագան կանխորոշված է,- հաստատապես ասում էր Կալենցը: - Մենք մի հրաշալի նկարիչ կունենանք անպայման»: Սա ասում էր Կալենցը, անխախտ մի նկարիչ եւ գովասանքներում անչափ ժլատ մի մարդ...

Ոչ ոք, գուցե նաեւ ինքը՝ Տիգրան Լեւոնյանը, չէր կասկածում Կալենցի խոսքին:

Բայց ճակատագիրն ինչպիսի անակնկալներ ասես չի պատրաստում: Այդպես եղավ նաեւ Տիգրան Լեւոնյանի պարագայում: Եկան երաժշտությունը, Գոհար Գասպարյանի ժամանակները, եւ հայ գեղանկարիչների ցուցակում այդպես էլ մինչեւ օրս Տիգրան Լեւոնյան անունը չի նշվել:

Այժմ, երբեմն նա քնքշորեն ու կարոտով նայում է վաղուց, շատ վաղուց արված նկարները: Իսկ գուցե դեռ նկարիչը վերջնականապես չի՞ կործանվել...

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Ցուցահանդես Երվանդ Քոչարի 100-ամյակին

Հայաստանի ազգային գրադարանի արվեստի բաժնի եւ Երվանդ Քոչարի թանգարանի աշխատողների ուժերով կազմակերպված ցուցահանդեսում ներկայացված են հիշյալ մշակույթի օջախների շուրջ երեք հարյուր ցուցանմուշներ, որոնք լուսաբանում են մեծատաղանդ քանդակագործ, գեղանկարիչ Երվանդ Քոչարի (1999-1979) կյանքն ու բեղմնավոր գործունեությունը:

Ցուցահանդեսի առաջին բաժնում,

որը կրում է «Արվեստի եւ արվեստագետների մասին» խորագիրը, տեղ են գտել Ե. Քոչարի՝ Միքելանջելոյի, Պիկասոյի, Ավ. Իսահակյանի, Մ. Սարյանի, Գեւորգ Գրիգորյանի (Ջիոտտո) եւ այլոց մասին տարբերական մամուլում հրապարակված հոդվածներն ու գնահատանքի խոսքերը: «Երբ մարդ կորած է բոլորի համար, նա գտնում է ինքն իրեն եւ... իր Աստծուն»,- գրում է նա: Մեջբերենք նրա մեկ այլ ասույթ. «Ամեն արժեք գեղեցկություն է դառնում եւ գեղեցկությունը ամեն արժեքից բարձր է, անգնահատելի»:

Երվանդ Քոչարը հանրությանը հայտնի է առաջին հերթին իբրեւ անզուգական քանդակագործ, հետեւապես ցուցահանդեսի առաջին բաժինը պետք է ձեւավորվեր նրա կերտած «Սասունցի Դավիթ», «Վարդան Մամիկոնյան», «Կոմիտաս», «Ֆ. Ձերժինսկի», «Վ. Բելինսկի», «Զվարթնոցի արծիվը» եւ այլ գործերով: Դրանք զարդարում են մեր մայրաքաղաքն ու Հայաստանի այլ բնակավայրերը: Այդ մասին կան բազմաթիվ մասնագետների հոդվածներն ու կարծիքները: Ահա մեկը, որը վերաբերում է Սասունցի Դավթի արձանին.

«Դա ձիու լավագույն արձանն է, որ կանգնեցվել է մեզանում վերջին հարյուրամյակի, իսկ գուցե եւ ավելի վաղ ժամանակաշրջանում» (Լեոնիդ Վոլինսկի):

Մյուս ցուցափեղկերում տեղադրված են Քոչարի գեղանկարչական եւ գրաֆիկական աշխատանքները: Ուշագրավ են հատկապես «Շեքսպիրը Հայաստանում», «Դոն Կիխոտ» գործերը: Նա զբաղվել է նաեւ գրքերի պատկերազարդմամբ:

Քոչարի արվեստը բնութագրող «Ոգեշնչված որոնողը», «Բարձր արվեստ», «Զորեղ տաղանդ», «Հուշարձան ժողովրդին» խորուն վերնագրերով հոդվածների հեղինակներն են հայ եւ այլազգի անվանի մտավորականները:

Մեկ այլ բաժնի նյութերը բաղկացած են Քոչարին հասցեագրված Ա. Չոպանյանի, Ավ. Իսահակյանի, Ե. Չարենցի, Հ. Շիրազի նամակներից: Ցուցահանդեսի անքակտելի մասն են կազմում լուսանկարները՝ Քոչարը Մ. Սարյանի, Տ. Պետրոսյանի, Ս. Ավետիսյանի եւ այլոց հետ:

Բացմանը հանդես եկան գրադարանի տնօրեն Դ. Սարգսյանը, լաշիկուհի կերպարվեստագետ Ինգա Կուրցենը, Քոչարի թանգարանի տնօրեն Լալա Քոչարը, մասնագետ Նինել Ոսկանյանը:

Ցուցահանդեսի «Նրա մասին» բաժնում կարելի էր ներկայացնել Հայկական հանրագիտարանի ծավալուն հոդվածը, Դ. Դզնունու «Հայ կերպարվեստագետներ» բառարանը: Ցանկալի էր, որ բացման ծրագրում լիներ նաեւ գեղարվեստական մաս, որի ժամանակ, ի թիվս այլ ստեղծագործությունների, հնչեին նաեւ Քոչարին եւ նրա արվեստին նվիրված Ա. Լուսենցի, Ս. Գրիգորյանի, Գ. Բանդուրյանի, Լ. Միրիջանյանի, Հ. Կարճիկյանի, Գ. Ստամբոլցյանի, Լ. Թոռոսյանի բանաստեղծությունները, որոնք կարելի էր նաեւ ցուցադրել: Անհրաժեշտ էր նաեւ Հայաստանի պատկերասրահի եւ նկարիչների միության ներկայացուցիչների մասնակցությունը եւ անվանի կերպարվեստագետների հանգամանալից խոսքը:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

Նշվելու է Մխիթարյան միաբանության 300-ամյակը

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ասպարեզ» թերթի տեղեկության համաձայն, Վենետիկի Մխիթարյան միաբանությունը 1999-2000 թվականների ընթացքում նշելու է իր 300-ամյա հոբելյանը (1700-2000): Միաբանության Դիվանի տարածած հաղորդման համաձայն, հանդիսավոր հիշատակություն է արվելու նաեւ Միաբանության հիմնադիր Մխիթար վարդապետ Սեբաստացի աբբահոր մահվան 250-ամյակի առթիվ:

«Հոգեւոր, իմացական եւ մշակութային տեսանկյուններեն դիտված՝ պիտի նշվին նաեւ դարավոր Միաբանության բեղուն գործունեությունը հաստատող ոգիին նվաճումները, որոնք 300 տարիներու տքնաջան աշխատանքով վերարծարծեցին հայ ժողովուրդի հոգեկան ու մշակութային արժեքները, նպաստելով անոր հարազատ դիմագիծին, ավանդություններուն եւ լեզվի զարգացման, ասված է հաղորդման մեջ:

Միաբանությունը կուզէ արժանավայել կերպով ոգեկոչել պատմականորեն դարուս իր անցյալը, միաժամանակ վերանորոգելով եւ ապրելով Մխիթար Վարդապետի եզակի ոգին, խանդավառ իր գաղափարականով, միշտ պատրաստ ընդառաջելու հայ ժողովուրդի ժամանակակից կարիքներուն ու վերելքին»:

Հայաստանի պատանի տաղանդների հաղթարշավը

Վերջերս ԱՄՆ-ի Գլենդեյլ քաղաքում Լոս Անջելեսի «Լարք» երաժշտական ընկերակցությունը ներկայացրել է «Նոր անուններ» ծրագրի արդեն իսկ հայտնի Հայաստանի պատանի տաղանդներին: Լիլիթ Գրիգորյանը, Տիգրան Մուրադյանը, Կորյուն Ասատրյանը, Աստղիկ Վարդանյանը, Տաթեւիկ Բաղդասարյանը, Միհր Մնացականյանը եւ Լիլիթ Զաքարյանը եւս մեկ անգամ ապացուցեցին, որ իրենց պրոֆեսիոնալիզմն աճեցնող է:

Ի դեպ, «Լարքը» նախկինում կազմակերպել է «Նոր անուններ» ծրագրի ներքո պատանի երգիչ Գագիկ Բաղդասարյանի համերգը, որն ամերիկահայ գաղութում առաջացրել էր մեծ հետաքրքրություն:

«Նոր անուններ» բարեգործական ծրագիրը հիմնվել է 1989 թ.: Հովանավորն է «Գեւորգ Մոծչյան» հիմնադրամը, իսկ ծրագրի ղեկավարը «Մշակութային գործիչների ընկերության» նախագահ Սիլվա Սեխինյանն է: Ծրագրի նպատակն է հայտնաբերել եւ հովանավորել 10-16 տարեկան տաղանդավոր կատարողներին: Ներկայումս 50 տաղանդավոր պատանիներ են ընդգրկված ծրագրում՝ ընտրված հատուկ փորձագիտական հանձնաժողովի ամենամյա մասնագիտական ունկնդրումների միջոցով: Նրանք բոլորն էլ հաճախում են երաժշտական դպրոցներ եւ միջազգային մրցույթների դափնեկիրներ են: Հրաշք երաժիշտների համար կազմակերպվում են վարպետության հատուկ դասընթացներ, նրանք մասնակցել են հանրապետական եւ միջազգային մրցույթների, փառատոների, բազում այլ միջոցառումների: Պատանի երաժիշտների ելույթների աշխարհագրական ընդգրկումները ներառում են Եվրոպան, Մերձավոր Արեւելքը, Լատինական Ամերիկան, իսկ այժմ արդեն գերել են նաեւ Լոս Անջելեսը: «Այս տաղանդավոր երաժիշտներից հորդող հզոր էներգիան հուզում, գերում եւ հույս է ներշնչում, որ գալիքի հավատն իրոք հասանելի է», նշված է «Լարք» ընկերակցության հաղորդագրության մեջ:

ՄԱՐԻԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Փարիզում վախճանվել է բանաստեղծուհի Մարի Արմաճյանը՝ բոլորից մոռացված

Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթի հուլիսի 2-ի համարում կարդում ենք, որ երկար տարիներ Մանդր-լե-Ռոզի հանգստյան տան մեկ անկյունում մեկուսացված կյանք վարելուց հետո հունիսի 13-ին իր մահկանացուն է կնքել երբեմնի ճանաչված բանաստեղծուհի Մարի Արմաճյանը, որը ժամանակին գործուն մասնակցություն է ունեցել Փարիզի ազգային կյանքում եւ եղել անդամ, նաեւ նախագահուհի ֆրանսահայ գրողների ընկերակցության:

Մարի Արմաճյանը, որը քույրն էր տարաբախտ բանաստեղծ Ա. Մեծայի (Արմաճյան Գեղամ Միհրանի), ծնվել էր Թուրքիայի Բաֆրա քաղաքում ըստ հանրագիտարանի, 1913-ին (ըստ Մինաս Թյոլոլյանի «Դար մը գրականութիւն» հատորի՝ 1907-ին, իսկ ըստ մահվան վկայագրի՝ 1914-ին): 1915-ի եղեռնին, Աղաճա-Գըզլայի մեջ իր ընտանիքի հետ ենթարկվել է անասելի տանջանքների: Հայրը սպանվել է, իսկ ընտանիքը գաղթել է նախ Պոլիս, Սիրիա, ապա Եթովպիա, Հունաստան եւ այնտեղից՝ Ֆրանսիա:

Հաճախել է Պոլսո դպրոցասեր տիկնանց վարժարանը: Գրականության ուսուցիչը եղել է Արշակ Չոպանյանը: Գրական նախափորձերը հրատարակվել են իր եղբոր (եւ Մանուշյանի) «Ջանք» (1930), ապա նաեւ «Մշակույթ» (1935-37) ամսագրերում: 1939-ին լույս է տեսել նրա առաջին երկը՝ «Դեզրեբենդո» պատերազմությունը՝ սփյուռքահայության կյանքից: Այնուհետեւ հաջորդաբար լույս են տեսել քերթողական հատորները՝ «Գողգոթայի շուշանները» (1947), «Աստղածաղը» (1951), «Գաղթաշխարհի երգերը» (1961), «Ոսկի Գեղոնը» (1967) եւ «Վերջալույսից առաջ» (1974):

Մահվան մասին տեղեկությունը «Յառաջն» ստացել է ողբացյալի զավակից հաղորդումով, երբ վերջինս դիմել է թերթի առաքումները դադարեցնելու խնդրանքով:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Հաղթանակներ Ֆիլադելֆիայում եւ Հերֆորդում

ԱՄՆ-ի Ֆիլադելֆիա քաղաքում անցկացված մրցումներում նոր հաջողության հասավ Հայաստանի ներկայացուցիչը: «Համաշխարհային օփեն» անունը կրող խոշոր մրցաշարում հանդես էին գալիս 228 շախմատիստներ, որոնց թվում էին մեծ թվով միջազգային գրոսմայստերներ: Եվ ահա այստեղ երեւանցի գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը մի քանի այլ ուժեղագույն շախմատիստների հետ բաժանեց առաջին տեղը: Նա շվեյցարական խաղակարգով, 9 տուրով անցկացված մրցաշարում վաստակեց 7 միավոր: Այս հաղթանակը առավել քան ուրախալի է, քանի որ հուլիսի վերջին Հակոբյանը մասնակցելու է ամերիկյան Լաս Վեգասում կայանալիք աշխարհի առաջնությանը:

Հաղթողներից ընդամենը կես միավորով ետ մնացին մրցաշարի մասնակից մեր մյուս երկու շախմատիստները՝ գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանը եւ միջազգային վարպետ Նորայր Քալանթարյանը:

Այս մրցաշարով մեր շախմատիստներն ավարտեցին իրենց մրցելույթներն ԱՄՆ-ում: Նշենք, որ նրանք բավականին հաջող հանդես եկան:

Մեր մեկ այլ ճանաչված գրոսմայստեր Արշակ Պետրոսյանը հաղթանակ տարավ Գերմանիայի Հերֆորդ քաղաքում անցկացված արագ շախմատի մրցաշարում (այստեղ մրցակիցներից յուրաքանչյուրին պարտիայի համար 30 րոպե էր տրվում): Շվեյցարական խաղակարգով անցկացված մրցաշարը բավական ներկայացուցչական կազմ էր հավաքել. հաղթողի կոչումը վիճարկում էին 58 շախմատիստներ, որոնց թվում կային ճանաչված գրոսմայստերներ ու միջազգային վարպետներ:

Արշակ Պետրոսյանը 11 հնարավորից վաստակեց 9 միավոր եւ գրավեց առաջին տեղը: Հաղթողից ետ մնացին այնպիսի շախմատիստներ, ինչպիսիք են Բունցմանը, Գուստմանը, Կալինիչենը, Քոլվեյերը, Կյուները եւ ուրիշներ:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Անելկան՝ «Լացիոյում»

Ամենակամակոր ֆուտբոլիստներից մեկն, անշուշտ, ֆրանսիացի Նիկոլա Անելկան է: Երբ նրա հայրենակից, անգլիական «Արսենալի» մարզիչ Արսեն Վենգերը երեք տարի առաջ Նիկոլային իր թիմ հրավիրեց, նա բոլորին անհայտ պատանի էր: Լոնդոնի ակումբում նա խոշոր ֆուտբոլիստ դարձավ, իր ուժերը բացահայտեց վերջին մեկ տարվա ընթացքում՝ դառնալով նաեւ Ֆրանսիայի հավաքականի առաջատարներից մեկը:

Վերջերս երիտասարդ ֆուտբոլիստը ցանկություն հայտնեց հեռանալ մշուշոտ Ալբիոնից: «Անգլիացիներն այժմ հակակրանքով են ընդունում ինձ, եւ դա փոխադարձ է», ասել է Անելկան: Իր ապագան նա տեսնում էր Մադրիդի «Ռեալում» եւ ուրիշ ոչ մի թիմի մասին խոսք չկար: Սակայն օրերս հայտնի դարձավ, որ տաղանդավոր ֆուտբոլիստը, ամենայն հավանականությամբ, հանդես կգա Իտալիայում: Հռոմի «Լացիոն» Անելկայի համար պատրաստ է վճարել ռեկորդային գումար՝ 40 մլն դոլար: Իհարկե, ֆուտբոլիստը դեմ չէ այս տարբերակին:

Շեւչենկոն՝ «Միլանում»

«Ցիկլոնը վերջապես հասավ Իտալիա», այսպիսի եւ նման վերնագրերով են իտալական թերթերն անդրադարձել ուկրաինացի Անդրեյ Շեւչենկոյի՝ Ապենինյան թերակղզում հայտնվելուն:

Վերջապես Կիեւի «Դինամոյի» եւ Միլանի համանուն ակումբի միջեւ պայմանագիրը կնքվեց: Եվրոպայի լավագույն հարձակվողներից մեկն այժմ հանդես կգա Իտալիայի չեմպիոնի կազմում: Հայտնի է դարձել, որ պայմանագիրը կնքվել է 5 տարով, «Միլանը» 24-ամյա խաղացողի համար ուկրաինական կողմին վճարել է 25 մլն դոլար:

Ինչպես պայմանագիրը կնքելուց հետո կայացած մամլո ասուլիսում ասաց Անդրեյ Շեւչենկոն, ինքը վաղուց է երազել հանդես գալ հեղինակավոր ակումբի կազմում: «Երբ 8 տարի առաջ հայտնվեցի Միլանի «Սան Սիրո» մարզադաշտում, արդեն ինքս ինձ ասացի, որ այստեղ կվերադառնամ իբրեւ խաղացող», ավելացրեց նա:

Բռնցքամարտ. Կրկին՝ Թայսոնի եւ Հոլիֆիլդի մասին

Ծանրքաշային բռնցքամարտիկ, աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնը երկու մրցամարտ կանցկացնի տարեվերջին:

Նախատեսվում է, որ առաջին հանդիպումը կկայանա հոկտեմբերի 2-ին, երկրորդը՝ դեկտեմբերի 11-ին: Երկու մրցամարտերն էլ ամերիկացին կանցկացնի մոլախաղերի մայրաքաղաք Լաս Վեգասի «MGM grand» խաղատան դահլիճում: Ինչպես նախատեսում է «երկաթյա Մայքի» մենեջեր Պինկելը, առաջին հակառակորդը կլինի կամ խորվաթ Ժելկո Մավրովիչը, կամ գերմանացի Ախել Շուլցը: Դեկտեմբերին, ամենայն հավանականությամբ, Թայսոնը կմրցի լեհ Անջեյ Գոլոտայի հետ:

Այսպիսով, կարծես թե վերանում է աշխարհի մեկ այլ նախկին չեմպիոնի՝ 51-ամյա Ջորջ Ֆորմենի հետ մրցամարտի հարցը: Վերջինիս մենեջերները Թայսոնին բավականին խոշոր գումար էին առաջարկում հանդիպում անցկացնելու համար: Թերեւս, շատերի համար պարզ դարձավ, որ վետերան Ֆորմենը լուրջ մրցակից չէ 33-ամյա Թայսոնի համար, եւ նրանց մարտը հետաքրքրություն չի ներկայացնի:

Այժմ Մայքը առաջիկա մրցամարտին պատրաստվում է Ֆինիքսի մարզահանգրվանում: Նա ջանում է ազատվել ավելորդ քաշից: Բանտում նա զգալիորեն գիրացել էր եւ ազատվելուց հետո 124 կգ էր կշռում:

Պատրաստվում է նաեւ մեկ այլ հանրահայտ ամերիկացի բռնցքամարտիկ՝ Թայսոնի վաղեմի մրցակից Էվանդեր Հոլիֆիլդը: 36-ամյա մարզիկը հերքել է այն լուրերը, թե իբր ինքը պատրաստվում է հրաժեշտ տալ ռինգին: Շուտով աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի կոչման համար նա կրկին մրցելու է անգլիացի Լեննոքս Լուիսի հետ: Հոլիֆիլդը նշել է, որ ինքը դեռ մի քանի մրցամարտ կանցկացնի պրոֆեսիոնալ ռինգում: Հնարավոր է՝ կհանդիպի նաեւ Մայք Թայսոնի հետ: Իհարկե, եթե վերջինս նվաճի իր հետ մրցելու իրավունքը:

Հեծանվասպորտ. Առաջատարը էստոնացի մարզիկն է

Հինգ փուլ է անցկացվել պրոֆեսիոնալ հեծանվավազքի ամենահեղինակավոր մրցումներում՝ «Տուր դը Ֆրանսում»:

Առանձին մեկնարկով նախաբանում, որը մոտավորապես 8 կմ էր, հաղթեց օլիմպիական չեմպիոն Լենս Արմսթրոնգը (ԱՄՆ): Առաջին փուլում «Տուր դը Ֆրանսի» պատմության մեջ առաջին անգամ հաղթանակ տարավ էստոնացի հեծանվորդը՝ Յան Կիրսիպուուն, որը ներկայացնում է ֆրանսիական «Կազինո» թիմը: Հաջորդ երկու փուլերում եզրագիծը առաջինը հատեց բելգիացի Թոմ Սթիլզը («Մապեի»), իսկ 4-րդ եւ 5-րդ փուլերում իրեն վերագտավ «եզրագծի վարպետ», իտալացի Մարիո Չիպոլինին («Սաեկո»): Մինչ այդ նա կատակում էր, թե իր թիմակիցները հիասթափված են, քանի որ ինքը չի կարողանում վերջնագծում օգտագործել իր արագությունը: Դե ինչ, այժմ «Սաեկո» թիմի անդամները պետք է գոհ լինեն իրենց առաջատարից:

Այժմ 5-րդ փուլից հետո Չիպոլինին ընդհանուր հաշվարկում 4-5-րդ տեղերն է բաժանում Արմսթրոնգի հետ: Իսկ առաջատարը Կիրսիպուուն է: Նրանից մի փոքր են ետ մնում երկրորդ եւ երրորդ տեղերում ընթացող Սթիլզը եւ Սթյուարտ Օ'Գրեդին:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿ:

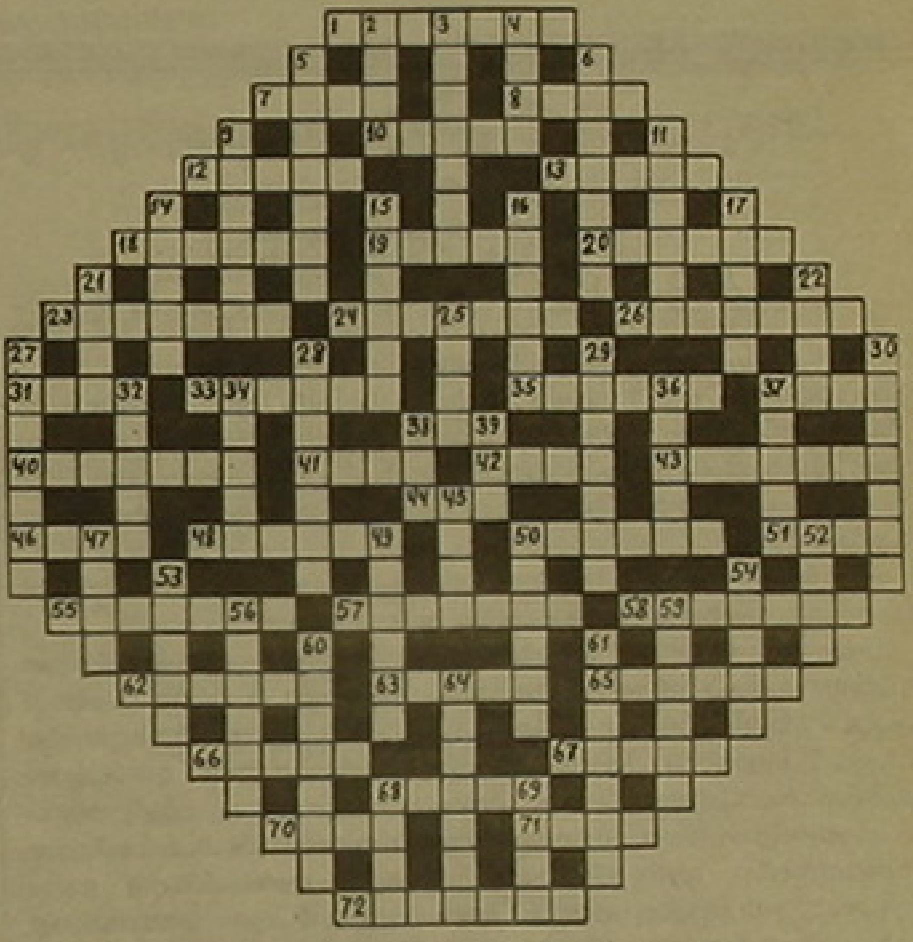

Ուղղահայաց

2. Ախոյան, թշնամի: 3. Հումորով հայտնի քաղաք Բուլղարիայում: 4. Մահադեղ: 5. Հնում մարդաշատ վայրերում կարեւոր նորությունները ազդարարող անձ: 6. Թանգարան Պետերբուրգում: 9. Լեռնազանգված Հայաստանում: 11. Հնագույն երկիր Հայկական լեռնաշխարհում: 14. Սլավոնական լարային երաժշտական գործիք: 15. Չափածո կամ արձակ ավանդական զրույց: 16. Քրիստոնյա կույս, որը նահատակվեց հանուն Հայաստանում քրիստոնեության հաստատման: 17. Հայազգի ամերիկյան նկարիչ: 21. Աստվածաշնչյան կին: 22. Թումանյանի պոեմներից: 25. Թագուհի, տիկնանց տիկին: 27. Հոլանդացի փիլիսոփա, աթեիստ: 28. Հայ աստվածաբան, պատմաբան, լեզվաբան, Մխիթարյան միաբանության անդամ: 29. Հայ նախարարական տոհմ: 30. Կրկեսի արտիստ՝ աճպարար: 32. Ֆրանսիացի գրող: 34. Էլեկտրական հոսանքի ուժի միավորը: 36. Վայրի այծ: 37. Մեղրատու բազմամյա բույս: 38. Երկնագույն, բաց կապույտ: 39. Անձրեւ, խոնավ եղանակ: 45. Արաքս գետի վտակներից: 47. Պատերազմի ժամանակ անսպասելի հարձակում: 49. Ամերիկյան կինոռեժիսոր, մուլտիպլիկատոր: 50. Եկեղեցական ծեսերում օգտագործվող բուրավետ նյութ: 52. Քաղաք-նավահանգիստ Ֆրանսիայում: 53. Քաղցրահամ սննդամթերք: 54. Ֆրանսիացի կինոդերասան: 56. Ռուս գրող, կինոռեժիսոր եւ դերասան: 59. Արեւմտահայ գրող, հրապարակախոս: 60. Օպտիկական համակարգերի հիմնական տարր: 61. Կետադրական նշան: 64. Նվագարան: 68. Լեռնագագաթ Ջավախքի բարձրավանդակում: 69. Ավտոմեքենայի մաս:

Հորիզոնական

1. Բարձունք Երուսաղեմում, ուր խաչվել է Քրիստոսը: 7. Ֆրանսիացի կոմպոզիտոր, «Ֆաուստ», «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» օպերաների հեղինակը: 8. Երկարության չափ Անգլիայում: 10. Կամարակապ որմնախորշ՝ շինությունների պատերին: 12. Արվեստի տեսակ: 13. Ֆրանսիացի կատակերգակ կինոդերասան: 18. Արեւադարձային անտառ: 19. Հրեաների գերագույն աստվածը: 20. Գլուխը կապելու փաթթոց: 23. Մերկուրի մոլորակի հայկական անվանումը: 24. Հայկական մարտական պար: 26. Ֆրանսիացի քանդակագործ: 31. Ֆրանսիացի էստրադային երգչուհի: 33. Այլ պետության մեջ գրավ անձ: 35. Աշխարհամաս: 37. Երկար կոթով նիզակ: 38. Չարագույժ լուր: 40. Գրական կերպարի համար հիմք ծառայած իրական անձնավորություն: 41. Պետություն Հարավային Ամերիկայում: 42. Ծանր հանցագործություն: 43. Երկար մտրակ: 44. Նապոլեոնյան ժամանակների ֆրանսիացի մարշալ: 46. Ոսկեղեն եւ ադամանդեղենի ընդհանուր անվանումը: 48. Հայոց թագավոր: 50. Առավոտյան կիսալույս, կիսախավար: 51. Կարճ, իմաստալից խոսք: 55. Ֆրանսիացի դրամատուրգ, «Սեւիլյան սափրիչ» կատակերգության հեղինակը: 57. Բուլղարական առաջին թագավորության հիմնադիր խան: 58. Վերամբարձ մեքենա: 62. Կոլումբացի գրող, «Հարյուր տարվա մենություն» վեպի հեղինակը: 63. Օրվա հատված: 65. Ֆրանսիացի սոցիալիստ, անարխիզմի տեսաբան: 66. Վիլնյուսի հին անվանումը: 67. Առանձնացված տեղ հանդիսասրահում: 68. Վանականի աստիճան: 70. Չափասարք: 71. Թաղամաս Երեւանում: 72. Բալետի ռուս արտիստուհի:

Կազմեց
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Արամիս: 2. Անաշա: 3. Դալար: 4. Արիծտա: 6. Տնանք: 11. Արարանք: 12. Կանեփուտ: 13. Անապետ: 14. Շտաուդտե: 15. «Կիմա»: 16. Վանգա: 20. Թրուքեր: 22. Պեյլան: 24. Սատուրն: 25. Վարող: 26. Նոտար:

Հորիզոնական

5. Արալան: 7. Ավրորա: 8. Առաքյալ: 9. Անպարար: 10. Ասպակ: 13. Անշան: 15. Կաքավ: 17. Արտենի: 18. Նեպտուն: 19. Ասքամ: 21. Աղքատ: 23. Տրեստ: 25. Վարուժան: 27. Ռետունք: 28. Կարուզո: 29. Անգորա:

digitised by A.R.A.R.@

ARMENTEL

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԻ

1999 թ. հուլիսի 8-ից սեպտեմբերի 8-ը ընկած ժամանակահատվածում իրականացվելու է 55/57 ավտոմատ հեռախոսային կայանի վերամիացումը թվային կայանի: Բաժանորդներին տեղեկացնում ենք, որ այդ ընթացքում հաջորդաբար կանջատվեն 55 եւ 57 նիշերով սկսվող հեռախոսահամարները:

Հայցելով Ձեր ներողամտությունը, միաժամանակ հայտնում ենք, որ վերամիացման հետ կապված բոլոր աշխատանքները Արմենտել ՀՁ-ն կատարում է անվճար:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ

AED

Academy for Educational Development

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կրթության զարգացման ակադեմիան (AED), որը գործում է ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության ֆինանսավորմամբ, Հայաստանի կանանց հասարակական կազմակերպությունների համար նախատեսել է կազմակերպել կանանց հիմնահարցերին նվիրված տարածաշրջանային աշխատանքային հանդիպումներ եւ համաժողով:

AED-ն պատրաստ է համագործակցել կանանց հասարակական կազմակերպություն ներկայացնող բոլոր անհատների հետ:

Ծրագրի նպատակն է խրախուսել եւ տարածաշրջանային մակարդակով առավել ընդգրկուն դարձնել Կովկասի կանանց հասարակական կազմակերպությունների համագործակցության ռազմավարության համատեղ մշակման աշխատանքը, ստեղծել գործակցության նպաստավոր մթնոլորտ: Ծրագրի խնդիրն է աջակցել տարածաշրջանային հաղորդակցման ցանցի շրջանակներում համագործակցությանը, այն ընդլայնել ազգային սահմաններից դուրս, նպաստել տարածաշրջանային համակարգման ոգու հաստատմանը:

Տարածաշրջանային աշխատանքային հանդիպումների եւ համաժողովի մասնակիցների ընտրությունը կկատարվի մրցութային կարգով:

Բոլոր հետաքրքրվածներին հրավիրում ենք հանդիպման, որը տեղի կունենա հուլիսի 14-ին, ժամը 14:00-ին, Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):

Տեղեկությունների համար կարող եք դիմել AED-ի գրասենյակ հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Այգեձորի նրբ. 1, 54ա:

Հեռախոսահամարներ՝

27-17-20, 27-70-08, 151-945 (AT&T), 72-04 (կառ.),

էլ. փոստ aed@arminco.com

ԹԵՔԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԸ

ՀՐԱՒԻՐՈՒՄ Է

Դեսպանատներին, միջազգային, համատեղ, տեղական եւ հասարակական կազմակերպություններին իր բարձր ճաշակով հարդարված դահլիճներում

- կոնֆերանսներ
- սեմինարներ
- շնորհանդեսներ
- հանդիպումներ
- ցուցահանդեսներ
- ճաշկերույթներ եւ այլն անցկացնելու

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄ Է

- 25-250 տեղանոց փոքր եւ մեծ դահլիճներ
- ցուցասրահ
- օդափոխության եւ զովացման համակարգ
- երեք լեզվով միաժամանակյա թարգմանություն
- overhead, սլայդոսկոպ
- ավտոմեքենաների կանգառում եւ այլն

Վարձավճարը՝ պայմանագրային

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Խանջյան 50

Հեռախոսներ՝ 57-30-57, 57-71-25

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է

Արմենտել ՀՁ գլխավոր գործադիր տնօրենի գործավար-ռեֆերենտի թափուր տեղի համար հայտարարվում է մրցույթ: Դիմորդները պետք է ունենան հետեւյալ որակավորումները.

- Հայերեն, անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուների բացարձակ իմացություն
- Գործավար-ռեֆերենտի փորձառություն
- Համակարգչային տեխնիկայի իմացություն
- Հանձնի արտաքին եւ աչքառու հաղորդակցվելու ունակություն:

Դիմումները (resume) պետք է ներկայացվեն մինչեւ հուլիսի 15-ը, ժամը 13:00, հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Աճառյան 2, 5-րդ հարկ, 503 սենյակ

Հեռ. 28 57 61

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

10 հուլիս

10.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.40 Սարը եւ բնությունը
11.05 Գիտահանրամատչելի կինոյի ժամ. «Հայաստանի լճերը»
11.15 «Այնտեղ խաչմերուկում»
11.45 Գ/Ֆ «Անապե զինվորիկը»
13.30 Լուսաստղ
13.50 Գ/Ֆ «Հոռմեական արձակուրդ»
15.30 Իրավունք
16.00 Սարգավիճակ
16.30 Ռուբիկոն
17.00 Հայլուր
17.20 Ռեկվիեմ
18.00 Սարդու ժամանակը
19.00 Խորան լույսի
19.10 Կարճամետրաժ կինոնկար «Նեսոյի խարազանիկը»
19.30 Փաստագրական ֆիլմ «Սատենադարան»
20.00 Կարծիք
20.30 Ակումբներ
21.00 Հայլուր
21.40 Զինուժ
22.15 Բոհեմ
22.55 Ինչ կա չկա
23.25 Գ/Ֆ «Նեւադա»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

Մշակույթ

19.00 Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «Ռոմեո Դենջեր ֆիլդ»
20.15 Տակոմո Պուչինիի արիաներ «Բոհեմ» օպերայից
20.30 Լուրեր
21.05 Սերիալ «Նապոլեոնն ու Ժոզեֆինան» (6-րդ մաս)
22.00 Միրեցեք գմիմետա
22.15 «Երեկո Սայաթ-Նովայի հետ»
23.35 Գեղֆիլմ «Կեղծ կյանք»
01.15 Լուրեր

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության», շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.05 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 Մուլտֆիլմ «Քնած գեղեցկուհին»
15.50 Գ/Ֆ «Արմագեդոն», ֆանտաստիկա
18.10 Հմայիչ
18.30 Կարճամետրաժ ֆիլմ «Ոսկե ցլիկ»
19.00 Սամոյի խոհանոց
19.15 Մուլտեր
19.30 Լրահանդես
19.50 Ընտանեկան ֆիլմ «Անախորժություններ կատվիկների հետ», ժանրային կոմեդիա
21.30 Լրահանդես
22.00 Շաբ ու փորձանք
22.15 Հետագիծ
23.05 Վերհուշ
23.30 Լրահանդես
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Սուր սենյակ
00.35 Գիշերային կինոսրահ. «Փոքրիկ անապատում», մարտաֆիլմ
02.30 Լրահանդես

9.00 Մուլտֆիլմ
9.10 Մարտաֆիլմ «Հավերժ նշանակության գրկանքը»
10.30 Հոգեւոր հովվի խոսքը. մետրոպոլիտ Կիրիլ
10.45 Տնային գրադարան
11.00 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Մարին, ես եմ»
16.45 Կենդանիների աշխարհում
17.25 1998 թ. Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության լավագույն խաղերը
19.00 Նորություններ
19.15 Թեմա
19.55 Ռուսիս պատմություններ «Եռաչաս» հանդիսում
20.15 Արձակն սերիա «Հումորի արհեստը» (դերերում Ա. Սեռո, Ժ. Ժյուեն, Ֆրանսիա, 1985 թ.)
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
00.30 Դրամա «Անոթևամ մարդիկ» (դերերում Դ. Բլեյքեր, Բ. Հերշի, Ս. Փլինկիթոն, Ս. Բարքին, ԱՄՆ, 1987 թ.)

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Գայլ անունով փիսիկը»
9.10 Գ/Ֆ երեխաների համար «Դոբրունյա»
10.30 Մուլտֆիլմեր
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 Իմեղ ռոք օնեմուր
12.00 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.45 Մեր առաջին հայացքից
13.15 Ոսկե բանալի
13.30 Լավ նորություններ
13.45 Մուլտֆիլմ
14.05 Սերիալ «Տարզան. անկածների պատմություն», «Տարզանը եւ գայլուղի սալեր»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Երկրա հաղ դեռի սառցե անդունդ
16.00 Ռաղ Դեննեն, Միշել Մորգանը «Լանդրյու» ֆիլմում
18.00 Վավերագրական ֆիլմ «Տագանկայի ռանգոն»
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Հին ընտանեկան 1989 թիվ (1-ին մաս)
21.35 Ալ Պաչինոն եւ Շոն Փենը «Կառլիտոյի ուղին» ֆիլմում (ԱՄՆ)
00.10 Ջեթ Լին «Երկրորդական» դետեկտիվում (ԱՄՆ)
01.50 Թեմ սամիակ

11 հուլիս

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ 64
12.00 Զինուժ
12.35 Աշխարհի կրկեսները
13.00 Դո, ռե, մի
14.30 Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «Վայրի արեւմուտքում»
15.35 Հեռուստաթատրոնի ոսկեդարանից Խաչիկ Հայլյան «Այս աշխարհի խենթերը»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
18.40 Սանկության մոլորակ
19.15 40-ամյա հոբելյարը. ազգային օդուժի ջութակահարների անսամբլը
19.55 Ոսկե ցլիկի հետքերով
20.20 Անմեղության կանխավարկած
21.00 Օրակարգ
21.35 Համայնապատկեր
22.40 8 1/2. Գ/Ֆ «Արյունոտ հասանիք»
00.05 Ամերիկացի սեւամորթ երգիչների մեծ ծայները (2-րդ մաս)

Մշակույթ

19.00 Կինոնկար երեխաների համար «Երկուսի կարիքը կա»
20.40 «Միասին»
21.15 Միրեցեք գմիմետա
21.30 Լուվրի վարպետները
22.20 Մշակութային լրատու «Կիրակի»
22.50 Գեղֆիլմ «Տանտիկնոջ գիշեր»

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության» շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.05 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 Արցախտարս N 1
16.20 Հետագիծ
17.05 Գիտաստղեր
17.30 Մուլտեր
18.00 Վավերագրական ֆիլմ «Միրահարված աստղեր»
19.00 Գ/Ֆ «Հսկաների ճակատամարտը»
21.10 Մի անգամ
21.30 Ի դեպ
22.00 Խուժան ալիք
22.30 Յոթ fair լրատվական վերլուծական ծրագիր
23.00 Մի անգամ
23.15 Գ/Ֆ «Բարձր նորաձեւություն»
01.30 Վերհուշ

9.00 Գ/Ֆ «Դաշույն» (դերերում Վ. Շախմամետով, Բ. Արկելով, Ա. Տոլբուզին, 1954 թ.)
10.30 Դիսնեյ ակումբ «Ձրահարսը»
11.00 Նորություններ
11.15 Կոմիկոսի «Անլուրջ նոթեր» ծրագիրը
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.05 Վաղորդյան աստղ
12.55 Բանակային խանութ
13.30 Նվագիր, հարմոն սիրելի
13.55 Գյուղական տեղեկատու
14.30 Սերիալ «Կուստոյի թիմի բոլոր ճամփորդությունները»
15.25 Օրծաղի համայնապատկեր
16.00 Նորություններ
16.15 Առողջություն
16.45 Ճանապարհորդների ակումբ
17.35 Դիսնեյ ակումբ «Տիմոնն ու Պումբան»
18.00 Դիսնեյ ակումբ «Ալադին»
18.25 Նշանավոր մարդկանց կյանքը. Մախմուդ Էսամբաեւ
19.00 Ալլա Պուգաչովան, Միխայիլ Ժվանեցկին, Վալերի Լեոնտեւը, Միխայիլ Զադորնովը, Ֆիլիպ Կիրկորովը, Սոֆյա Ռոտարուն եւ այլք ОРТ համերգային ծրագրում
20.25 Գ/Ֆ «Որդին հոր փոխարեն» (դերերում Վ. Գոստյուխին, Ի. Ֆենֆանովա, Վ. Ալենտովա, Ռուսաստան-Բելառուս, 1995 թ.)
22.00 Ժամանակ
22.35 Գ/Ֆ «Անզուսպ մարդիկ» (դերերում Դենի դե Վիտո, Բ. Միդլեր, Դ. Ռեյնհոլդ, ԱՄՆ, 1986 թ.)
00.15 Նիկոլայ Դոբրոնրավովը «Լուսամփոփ» ծրագրում
00.50 Ֆուտբոլի տեսություն
01.20 Սերիալ «Սթիվեն Քինգի ոսկե տարիները»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմեր
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Գյուղական լուրեր
10.30 РТР-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագը» ներկայացնում է
12.00 «Քաղաքիկ»
12.30 Սանկյան շուրջերով
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 Սերիալ «Տարզան. արկածների պատմություն», «Տարզանը եւ նրա դեպը»
14.45 Մուլտֆիլմ «Հեսատնդում»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնություն
16.10 Թոք-շոու «Անուշ լինի»
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգեր»
18.05 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.05 «Ընտանեկան ալբոմ». Միխայիլ Տանիչի համերգը
21.00 Հայելի
21.55 Դմիտրի Խարատյանը, Մարինա Զուդինան, Լիա Ախեդժակովան «Միրունիկը» ֆիլմում
23.40 Կ-2-ը ներկայացնում է
00.35 Հերթապահ բաժանմունք
01.05 Կ-2 կինոդահլիճ. Գ/Ֆ «Դիփմոր» (Աեհաստան)

12 հուլիս

9.00 Մուլտֆիլմ «Ներկեր առեւանգողները»
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Օրակարգ
10.55 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.45 Համայնապատկեր
12.20 Բոհեմ
13.00 Հայլուր
13.15 Տոնական համերգ Ստեփանակերտում (1-ին մաս)
17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.45 Մուլտֆիլմ «Շեկ կատուն»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Կարճամետրաժ կինոյի ժամ. «Կապակ»
19.10 36.6
19.30 Առաջընթաց
20.00 Հեք շերտ
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակապակ
21.45 Այսօր
22.10 Կրկնվող ֆիլմերի էկրան. գ/ֆ «Արեւոտ հուլիսի սերենադը»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

Մշակույթ

19.00 Մուլտֆիլմ «Թոմը եւ Ջերին»
19.10 Բնաշխարհ. «Կենդանիներն էլ են կատակում»
19.35 Ֆրանսիական էստրադա
20.05 Մարգաշխարհն անցած շաբաթ
20.30 Լուրեր
21.05 «Սինեմատոգրաֆ» «Ֆիլմն այսպես ստեղծվեց»
21.40 Սերիալ «Նիկոլո Պագանինի» (1-ին մաս)
22.45 Միրեցեք գմիմետա
22.55 Թատերաշրջան
23.25 Գեղֆիլմ «Երբեք շատ ուշ չէ»
01.10 Լուրեր

9.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Խաբեություններ» (1-ին մաս) ավարտի Յոթ fair (կրկնություն)
19.00 Մուլտֆիլմեր
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Լրահանդես
19.50 Ալեսա
20.30 Աստղաբեկ
21.05 Հմայիչ
22.00 Գ/Ֆ «Վազիր, Լոլա, վազիր»
24.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
01.10 Արցախտարս N1
01.50 VIDEOART PLUS
02.20 Rio-99

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Ջնեմարդ Հարրին»
16.40 Մուլտսերիա «Դե, սպասիր»
16.55 Աստղային ժամ
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Հանուն սիրո»
19.00 Նորություններ
19.15 Սերիալ «Կոմսուհի դե Մոնսորո»
20.15 Պողների «Դիմակով մարդը» ծրագիրը
21.00 Միշա Մարկի «Ցուցանող մարդը» դետեկտիվում (1-ին մաս)
22.00 Ժամանակ
22.45 Սերիալ «Լեռնակալները 4»
23.40 Հայացք
00.25 Գ/Ֆ «Կլիմ Վորոշիլով-2» տանկը» (դերերում Ս. Նիկիտին, Վ. Գորդոն, Ս. Դոնցով)
02.15 Նորություններ

РТР

8.00-10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրջերին
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 Առողներ փոստով
11.10 Հեռուստասերիալ «Միլեդի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.15 Լուրեր
12.35 Սերիալ երեխաների համար «Փոքրիկ բախտաշարժիկը»
13.30 Հայելի
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.25 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 Հումորեսկա եւ առողջություն
19.00 Արմեն Ջիգարխանյանը, Վալենտին Գաֆտը եւ Նիկոլայ Կարաչենցովը «Արհեստը եւ կաղամարը» ֆիլմում (1-ին սերիա)
20.25 Երկխոսություններ ծննդության մասին
21.40 Սանրամասներ
21.55 Մեր առաջին հայացքից
22.30 Կինոյի ժամ. Վյաչեսլավ Շալեւիչը, Պյոտր Վելյամինովը «Կեղծ ամուսնություն» ֆիլմում
23.55 Սկուտա Սատուրա
01.00 Հերթապահ բաժանմունք

ԼՈՅՍ Է ՏԵՍԵԼ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» տեղեկագիրը: Վաճառվում է «Նոյյան տապան» (Հանրապետության հրապարակ), «Ավազա» (Աբովյան 25), «Русская книга» (Փ. Բուզանդի 1) գրախանութներում եւ մետրոյի «Բարեկամություն» կայարանի մուտքի մոտ գտնվող կրպակում:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դաշիկ 69149. Պատվեր 1084. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 8. 07. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@